

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs IV. De iis, qui beneficia resignare possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

importet translationem, & sic prorogationem eisdem pensionis de persona ad personam; an verò novam & integram reservationem, quaestio nem potius facti, quam juris esse ait idem Cardin. *loc. cit.* Porro pensio semel translata transferri non potest, nisi specialiter indultum, vel beneficiati accedat consensus; qui etiam ex intervallo, re tamen integra & ante acceptatam nullitatem praestari potest; sufficitque etiam implicitus & praesumptus ex diuturna solutione (qua tamen erronea non sit) resultans. C. Luc. *in cit. sum. num. 77.* referens se ad d. 60. si. & 53. An verò transferendi facultas exerceri valeat in pensione, cujus commoditas alteri cessa est, non esse levis quaestio, ait C. Luc. n. 76. in qua videri sibi probabiliorem affirmativam; Verum de hac translationis pensionis materia pluribus & ex professo inferius.

4. Respondeo quartò: His tamen non obstantibus pensiones propriè resignari non possunt in favorem; quia propriè beneficia non sunt, de quo vide Paris. & Pirh. immediate post citandos; nec pensio est perpetua, sed onus quoddam temporale. Pirh. *ad tit. de renunc. n. 17.* Paris. l. 2. q. 15. n. 7. citans Sarn. *ad reg. de infirm. q. 16.* Mandosi *ad eandem reg. q. 11.* Proinde etiam pensiones permutari non possunt. Paris. *loc. cit. n. 9.* citans Per. de Perul. *de permutatone beneficiorum. p. 1. qu. 9.* Gamb. *in c. licet. de rer. permut. in 6. n. 87. &c.*

PARAGRAPHVS IV.

De iis, qui beneficia resignare possunt.

Quaestio 310. Beneficio privandus ob delictum vel aliud, an & qualiter illud resignare possit?

1. Respondeo primò: Criminosus, qui ob delictum non est privatus ipso jure seu facto beneficio suo, sed solum venit privandus, potest illud resignare in favorem etiam. Paris. l. 3. q. 16. n. 1. citans Roffiniac. *de benef. c. 21.* Lancell. *de accent. p. 1. c. 2.* Sarn. *in reg. de annal. q. 42. n. 3.* & plurimos alios. Pirh. *ad tit. de renunc. n. 26.* Azor. p. 2. l. 7. c. 20. q. 8. dicens esse communem. Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 2. n. 9.* Garc. p. 11. c. 3. n. 64. citans Rebuff. *cit. de mod. amit. benef. n. 53.* Gutt. *qq. can. l. 2. c. 5. n. 30.* Sanch. *de matrim. l. 7. d. 42. n. 2.* Gonz. *gl. 15. n. 147.* Molin. *de just. tr. 3. d. 78. n. 2.* Covarr. &c. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 27. n. 13.* Lott. l. 3. q. 33. n. 65. juncto n. 70. ubi etiam addit: quantumcumque crimen sit notorium, quamvis expressè non addat, an tunc quoque in favorem renunciari possit. Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 1. n. 8.* Laym. *ad c. admonet. de renunc. n. 8.* remittens ad seipsum *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. circa finem. &c.* Ratio est, quia cum talis necdum privatus sit beneficio, jus in eo retinet, adeoque potestatem disponendi de eo, & transferendi illed in alium. Nam, cum regulariter cuique datum est, proprium beneficium resignare in favorem; ob commissum autem delictum, uti privatus non est beneficio; ita nec datà potestate. Pirh. Castrop. *ll. cit.* Nec obstat ex tali resignatione provenire praedictum

P. Lauren. *Fori Benef. Tom. III.*

Ordinario, dum impeditur, quò minus ipse conferre possit; nam id est per accidens, & non considerandum; cum talis resignans utatur suo jure.

2. Ampliatur responsio primò, quòd fieri hæc resignatio in favorem, etiam per Procuratorem, dum & criminosi constituere possint Procuratores ad resignanda beneficia. Pirh. *loc. cit. Paris. n. 43.* dicens esse communem.

3. Ampliatur secundò, quòd possit fieri hæc resignatio in favorem, etiam cum reservatione pensionis, juxta Corrad. *loc. cit. n. 9.* & Flores de Mena. q. 13. n. 8. & 9. apud Garc. *loc. cit. n. 64.*

4. Ampliatur tertio, ut procedat etiam lite & accusatione pendente; ut quia pendet iudicium super crimine commissio. Pirh. *loc. cit. Paris. loc. cit. n. 8.* citans quamplurimos.

5. Quarto: ut procedat hæc resignatio, etiam in favorem, non tantum ubi iudicium inceptum, & testes recepti; sed & ubi conclusum est in causa, ita ut nihil restet nisi proferenda sententia. Corrad. *loc. cit. Garc. cit. c. 3. n. 9.* Tond. *loc. cit. n. 18.* dicens se alias sensisse & consuluisse contrarium, sed maturius cogitantem iudicasse se, sententiam Garciae veriorum, contra Paris. *loc. cit. n. 46.* Laym. & Pirh. *ll. cit.* citantes Quaranta *in sum. Bullar. V. beneficiorum resignationes. §. quaestio tamen est. & admittentes id quidem, dum resignatio esset simplex; non tamen dum est in favorem, ed quòd talis resignatio tunc censeretur dolosa; quas tamen rationes fraudis & malitiae, ait Tond. magis militare post latam sententiam; & tamen post eam resignare posse criminosum in favorem, de quo mox.*

6. Quintò: ut procedat etiam post latam sententiam privationis, dum sit ab ea appellatum; per appellationem enim manet integrum jus passivae sententiae, & per appellationem extinguitur iudicatum seu sententia, vel saltem suspenditur, & pendente appellatione nihil est innovandum. Corrad. *loc. cit. Garc. à nu. 91.* Paris. *loc. cit. à n. 17.* citantes Roffiniac. *de benef. c. 20. n. 6.* Rebuff. *in pr. tit. de mod. amit. benef. n. 52. &c.* Gonz. *loc. cit.* qui etiam, uti & Corrad. *cit. n. 8.* quòd possit resignare talis in favorem ante privationem per tres sententias conformes subsecutam. Quod tamen ipsum limitat Garc. *num. 96.* ut nimirum hæc ampliatio non procedat, quando privationis sententia contineret in se adjudicationem beneficii juxta ea, quæ habet *num. 76. & 82.* quia ex hoc jam beneficium ipsum factum est litigiosum. vide dicenda de hoc paulò post *respons. 2.*

7. Sextò hoc ipsum ita procedit, ut talis possit renunciare etiam in favorem, valeatque renunciatio, etiam nullà factà mentione de crimine, aut de accusatione, inquisitione, processu, privatione; ed quòd nullibi in jure cavetur, talem mentionem fieri debere, vel quòd eis expressis Papa gratiam nullatenus concessisset, & non omnia talia, quorum expressio movere potuisset ad negandam gratiam; gratiam vitiant; sed ea solum, quæ de jure vel stylo sunt exprimenda, seu de quibus reperitur expressum vel, est in jure cautum, quòd eis Papa gratiam non concessisset, ut Felin. *in c. postulasti. de rescrip. nu. 1.* Garc. *cit. c. 3. nu. 120. & 121.* citans Ferrar. Sarn. Covar. Lancell. &c. Corrad. Pirh. *ll. cit.* & hic quidem dicens id certum, si crimen non reddat resignantem indignum beneficio. Castrop. *loc. cit. n. 9.* &c. contra Paris. *cit. q. 16. n. 29.* citantem pro hoc Selv. p. 3. q. 11. n. 152. C. Paris. *cons. 136. vol. 4.* Menoch. *de arb. casu 202. n. 37.*

Rebuff.

Rebuff. *tit. de mod. amitt. benef. num. 52.* (quamvis hic teneat contrarium *cons. 82.* apud *Garc. cit. n. 120.*) *Felin. in c. postulasti &c.* quibus accedere videtur *Tond. loc. cit. n. 16.* dum ait: licet resignatio post commissum crimen fieri possit in favorem coram Papa; hoc tamen intelligendum, ut procedat, modò in tali resignatione fiat expressio litis præcedentis, aliàs resignatio erit nulla.

8. Ampliatur septimò, ut procedat, etiam si pro crimine quis sit condemnatus ad carceres perpetuos vel aliàs, & sententia illa transferit in rem iudicatam, modò per sententiam illam non sit simul quoque privatus beneficio; quia ut dictum aliàs, condemnatus per sententiam super crimine privatione digno, non est privatus beneficio, nisi id ipsum exprimat in sententia. *Garc. loc. cit. nu. 97. & seq. Paris. loc. cit. à n. 28.*

9. Ampliatur octavò, ut possit fieri & valeat talis resignatio in favorem, etiam postquam delinquens scit impetratum à tertio beneficium suum in eventum privationis, seu casu quo privabitur (quin & ut addit expressè *Garc. nu. 84.* post impetrationis huius præsentationem) ita præter *Garc. cit. n. 84.* *Castrop. qui pro hoc citat Covarr. in clem. si furiosus. de homicidio. p. 2. §. 3. n. 7.* *Plaza. de delictis c. 11. n. 10.* *Tond. loc. cit. nu. 20.* dicens, hanc sententiam magis in iure fundatam; si tamen negotium ex pluralitate doctorum iudicandum, prævalituram sententiam oppositam. *Pirh. loc. cit. &c. contra Paris. cit. q. 16. nu. 35.* item contra *Burrio. conf. 43.* *Boer. decis. 205. nu. 8.* *Lancell. de attent. p. 2. c. 5. nu. 12.* *Gamb. de pot. leg. l. 10. de dispens. n. 336.* apud eundem *Paris.* Item contra *Aufre. in not. ad Capell. Tolos. decis. 436.* *Felin. in c. in nostra. de rescrip. n. 38.* *Gomet. de annal. q. 42.* *Farinac. de homicid. q. 119. nu. 83.* *Peleum. in comment. analyt. de benef. c. 36. vers. non omnis &c.* apud *Tond.* sentientes talem resignationem factam in favorem cum scientia impetrationis habitæ ab alio esse invalidam ob decretum irritans positum in impetratione obta per tertium. Quamvis valere talem resignationem velit *Paris. num. 34.* cum plerisque aliis, si facta cum ignorantia illius impetrationis, quin & *nu. 38.* tradit, posse criminofum sua beneficia resignare simpliciter, etiam post præsentatam impetrationem illorum habitam à tertio, & etiam si verisimiliter existimet se illis privandum. Verùm responsionis nostræ hæc est ratio, quòd talis consulturus sibi vel amico alicui, dum beneficium suum necdum vacans, sed in quo adhuc jus habet resignans, utitur jure suo; utens autem jure suo non potest dici committere fraudem, aut alteri facere injuriam. Et esto, ut *Castrop. loc. cit. n. 11.* etiam ex animo perverso faceret hanc resignationem, ut impediret istius tertii impetrationem, & vel sic etiam eidem in effectu noceret, impediendo nimirum per hanc suam resignationem, quòd minùs purgetur conditio, sub qua impetratum beneficium; ex hoc tamen nocumento, quod per accidens sequitur, impediri non potest jure, quod habet, renunciandi. Adde, ut *Tond. loc. cit. n. 21.* ex *Gonz. gl. 15. n. 148.* quòd, cum beneficium illud necdum vacet, donec lata tres conformes sententiæ super illius privatione, non videtur impediri illius resignatio; cum impetratio illius utpote non vacantis nulla sit (adeòque per illum nullum jus quaesitum impetranti ad beneficium, nisi fortè, ut *Gonz.* in impetratione adest clausula; quòd statim, ac vacent per privationem vel cessum, impetranti conferatur;

quia tunc valebit gratia, non tanquam de vacante sed tanquam de vacaturo) & in hoc nihil faciat scientia vel ignorantia possessoris, stante impetrationis nullitate.

10. Sed neque obstat decretum positum in impetratione irritans resignationem illius beneficii, nam illud duntaxat operatur in eventum privationis, si ve si & quatenus casus privationis evenit, & non aliàs; adeòque, cum tempore resignationis nondum evenerit casus privationis, non potest etiam adeste aliquis effectus istius decreti, alioqui eodem modo operaretur decretum existente ignorantia resignantis; quia si ve sciret, si ve ignoraret impetrationem, semper decretum illud afficeret; cum decretum irritans etiam afficiat ignorantes. *Tond. loc. cit. n. 20.* *Garc. à n. 81. addens n. 87.* Proinde magis consequenter processisse *Flores de Mena*, dum tenet, non valere in hoc casu resignationem etiam ab ignorante factam in præjudicium gratiæ impetrationis. Neque obstat *textus c. 2. de renunc. in 6.* ubi: *habens teneum præbendam, & credens pinguem brevi vacaturam, sciens tertium obtinuisse à Papa indultum pro prima vacatura suam resignavit, ut in illa tertius ille provideretur, & ipse vero pinguem brevi vacaturam obtineret.* Ad quòd respondet *Papa*, quòd, consulto de prædicta fraude resignantis, expectans Apostolicus, omisit illà præbendam tenui resignatà, provideretur de præbenda illa pingui secundò vacaturà. Unde sequitur quòd religiosans animo impediendi impetrationem, fraudem committat. Nam hic diversus est casus à præsentis; concessio enim expectativa ibi facta pro præbenda primò vacaturà rebus ordinario cursu succedentibus, non verò pro præbenda ex indultoria & malitia vacante, ac proinde post illa illa malitiosà & fraudulentà vacatione, non ponitur conditio requisita, ut habens gratiam expectativam teneatur illà uti, ac proinde renunciatio illa fraudulenta etsi valida sit, non præjudicat tamen expectanti: in præsentis verò casu, ut dictum, nocumentum illud per accidens secutum ex eo, quòd utatur quis jure suo, non potest illius usum impedire, *Castrop. loc. cit. n. 11.*

11. Valebit nihilominus impetratio, & impedietur delinquens, quòd minùs resignare possit suum beneficium in præjudicium impetrantis, si in impetratione factà tertio in eventum privationis adjecta fuerit clausula & cum decreto, quòd resignatio illius cedat in favorem impetrantis. *Tond. loc. cit. n. 15.* *Garc. cit. c. 3. n. 122.* *Corrad. loc. cit.* qui etiam *ibidem* recitat formulas, quibus dictum decretum pro cautela impetrantis secundum usum *Datariaz* solet extendi in supplicatione. Solere autem concedi istiusmodi clausulam post primam sententiam privationis, & rariùs, antequam prima sententia condemnatoria lata fuit, tradit *Tond. cit. nu. 15.* *Chok. ad reg. 45. Cancell. nu. 8.* *Farinac. loc. cit. n. 91.* *Paris. loc. cit. n. 63.* citatis aliis pluribus, *Garc. cit. n. 122.* qui tamen *n. 123.* subdit, ex eo tamen non tolli Episcopo dispensandi potestatem in casibus, in quibus aliàs potest, ipsamque dispensationem impedituram privationis sententiam. Pro quo citat *Sanch. de matrim. l. 7. d. 42. n. 2.* *Molin. Gutt. Covar. &c.* contra *Gambat.* Impediri quoque criminofum resignare, etiam simpliciter, dum *Papa* in literis provisionis beneficii factæ ad favorem illius, qui impetrat certo modo, narrasset vacare beneficium propter tale crimen, licet tale crimen in veritate non inducat privationem

nam ipso jure, tradit ex Sarn. de *annal.* q. 42. nu. 5. & aliis. Paris. *loc. cit.* n. 54. quamvis ipse n. 56. dicat, se id admittendum, quoties Papa id faceret motu proprio, non autem aliis; eò quòd, dum agitur de præjudicio tertii, Papa non credatur, ut Felin. in *c. cum à nobis. de testibus.*

12. Ex quibus omnibus, etsi constet, posse beneficium criminoli privandi impetrari in eventum privationis, dum nimirum impetrans petit committi alicui judici, ut consulto de crimine privet, & in eventum privationis conferat sibi. Paris. nu. 57. & 58. ex Gamb. de *por. leg.* l. 10. de *dispens. num.* 321. dum tamen impetrans narrat plura delicta perprivandum patrata; & dein in conclusione petit, ut, si de præmissis, vel alterutro præmissorum constet, privetur N. illa verba: *alterutro præmissorum semper soleant cassari, & impetrans tenetur illa omnia probare, & hæc impetratio vocatur impetratio certo modo.* Paris. nu. 59. in qua impetratione solet quoque apponi conditio: *postquam N. adversarium accusaverit, sequi in forma juris inscripserit;* quo casu factis est, ut impetrans se obliget ad poenam extraordinariam arbitrio Rotæ, & sic non requiritur poena talionis. Paris. nu. 60. & 61. Porro ad dubium, num, si dum agebatur iudicium contra criminolum, ut privetur, moriatur criminolus, is, qui impetravit beneficium, nimirum in eventum privationis, debeat habere illud beneficium, non respondet Paris. sed remittit ad Sarn. de *annal.* q. 42. Gamb. de *por. leg.* à n. 321. Roffiniac. de *benef.* c. 21. n. 7. & c.

13. Respondeo secundò: potest etiam criminolus talis accusatus pendente lite, seu ante sententiam privationis resignare beneficium permutationis gratiâ, seu potest illud permutare. Paris. *loc. cit.* q. 16. nu. 10. dicens esse communem. Castrop. *loc. cit.* n. 12. Garc. *loc. cit.* c. 3. n. 69. citans Sarn. ad *reg. de annal.* q. 7. nu. 42. Eñ. de Falcon. Pet. Gregor. & c. Quamvis idem Garc. id limitet dupliciter, nisi vel obstat infamia orta ex accusatione apud bonos & graves viros, ne possit ad beneficium promoveri; vel nisi ob delictum esset de jure inhabilis ad beneficia obtinenda, aut saltem indignus. Quas tamen limitationes bene diluit Castrop. *loc. cit.* dum ait, delictum (intellige, pro quo privandus) non impedit, quin beneficium resignandum & permutandum tuum sit: Si autem dicas impedire, quòd minus beneficium alterius de novo acquiras, quia te infamem & irregularem constituit, & consequenter impedire resignationem ex causa permutationis; quia hæc consistit in depositione proprii beneficii, & acquisitione alterius, facile respondetur, quòd non quodlibet crimen, ob quòd quis privandus venit, constituat infamem & irregularem, ac proinde nec incapacitatem beneficii acquirendi: Sed & gratis dato, quòd talis non acquirat noviter illud alterius beneficium, non tamen inde inferitur, resignationem ex causa permutationis non valere; quia qui tecum beneficium permutat, non est in culpa, quòd minus suum tibi beneficium de novo non acquiras. Procederetque hæc permutationem, etiam si facta, postquam tertius impetravit beneficium criminolus in eventum privationis, supponunt Garc. *loc. cit.* n. 69. juncto n. 68. & Castrop. *loc. cit.* dum id manifestè sequi videtur ex eo, quòd idem cum aliis docent, posse fieri resignationem in favorem alterius ab impetrante, etiam postquam criminolus resignans scivit, beneficium suum impetratum ab alio

in eventum privationis. Et idem expressè tenet Sarn. de *annal.* q. 42. nu. 1. apud Paris. contrarium hic iterum tenentibus Paris. *loc. cit.* q. 16. n. 49. Staph. de *lit. gratia. tit. de var. mod. vac. n. 15.* Rebuff. *gl.* 12. in *reg. de infirm.* n. 19. Lancell. *ubi supra* n. 14. Mandosi. & aliis apud Paris. & Garc. *loc. cit.* Quibus accedit Chok. de *permut. benef.* p. 1. c. 32. nu. 3. citans insuper Zerol. in *pr. Ep.* p. 2. v. *renunciatio.* Quorum fundamentum est, quòd jus jam sit quæsitum saltem ad beneficium ei, qui illud impetravit in eventum privationis; & quòd ejusmodi permutatio, utpote facta à reo lite pendente super beneficio revocetur, & invalidetur per viam attentatorum, quemadmodum nec valet dispensatio obtenta lite pendente in præjudicium alterius, hoc est illius, qui beneficium impetravit certo modo, & instat pro privatione, ut Gamb. de *por. leg.* l. 10. de *dispens.* n. 317. Chok. *loc. cit.* n. 4. Verùm ad primum jam ferè responsum est ex Castrop. Tond. & aliis, quòd per talem impetrationem factam beneficio necdum vacante, utpote nullam respectu tribuendi juris in re, seu in beneficio, jus nullum quærat impetranti in re, Sed neque jus ad beneficium per illum quærat, nisi sub conditione, nimirum futuræ privationis, quæ per factam resignationem (quam, quòd minus fiat, exinde non impediti, dictum, nisi adsit in impetratione clausula superius memorata, vel etiam illa; quòd *renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis,* de qua Chok. *loc. cit.* nu. 30.) impeditur; post renunciationem enim factam ad privationem procedi non potest, ut Garc. n. 72. citans Sarn. Covar. Gamb. & c. Ad secundum quoque respondet Garc. à n. 80. quòd quidem, dum agitur de privatione ipso jure incurâ, & remotione à possessione seu detentatione, ut nimirum declaretur quis privatus, & ut beneficium adjudicetur alteri (uti de his agebatur in decis. Rotæ in *Placentin. Canonica.* 26. Nov. 1593. quam recitat Garc. *num.* 78. & quæ in contrarium adduci solet, utpote in qua agebatur de confidentia, quæ privat ipso jure) causa est beneficialis & beneficium statim dicitur effectum litigiosum; adeoque procedat doctrina glossæ in *c. 2. ut lite pendente. in 6. v. finita,* de qua Garc. n. 75. Item, quòd quidem, dum principaliter agitur ad canonizationem gratiæ, & incidenter deducitur delictum; ut dum quis non petit, aliquem ob delictum privari, sed solum declarari, uti ab initio inhabili, non potuisse conferri, & ideo beneficium, ut prius, vacare; & sibi illud concedi, causa sit beneficialis. Dum verò agitur de privatione per sententiam infligendam, ut in præsentibus, beneficium non efficitur litigiosum, nec sit causa beneficialis, nisi superveniat sententia, quæ privet beneficium, & illud alteri adjudicet, cui facta gratia in eventum privationis; tunc enim, ex quo beneficium tanquam vacans per privationem est alii adjudicatum, effectum est litigiosum. Garc. nu. 82. quin & ubi ageretur de privatione ipso jure incurâ, etiam ad instantiam habentium interesse, & jus prætendendi beneficium, si tamen non petebant adjudicationem seu collationem illius in illo iudicio, beneficium non esse litigiosum, ait Garc. *num.* 83.

juxta Rotæ decisionem in *Callaguris. beneficium.* 29. Octob. 1601, quam ibidem recitat,

Quaestio 311. Num igitur talis resignatio in favorem facta ante sententiam privationis, subsecuta sententia privationis rescindi & invalidari possit?

Respondeo: tamen si Pirh. ad tit. de renunc. nu. 26. afferat, quod ea renunciatio postea per iudicis sententiam rescindi possit; contrarium tamen sentit Garc. nu. 72. ubi: quod facta impetratione à tertio nec impeditur resignatio & ejus effectus, nec post resignationem potuit procedi ad privationem. Et supponere id videntur auctores omnes docentes, validam esse talem resignationem in favorem, utpote facta coram Papa, & ab eo admilla, & exinde, ut dictum, non subreptitia, quod facta non fuerit mentio litis seu accusationis. Et quomodo alias per illam consulere sibi & amico resignatio, ut inquirunt illi auctores, si ea facta & admilla per sententiam condemnatoriam seu privationis ab inferiori latam rescindi possit? Quin & ipse Paris. cit. q. 16. nu. 39. de resignatione simpliciter ait, quod resignare simpliciter post impetrationem praesentatam beneficii & iudicium ceptum sit optima cautela ad evitandam infamiam, quae ex condemnatione resultat: quamvis subdat nu. 41. propter talem resignationem ante sententiam privationis factam simpliciter, iudicium non cessaturum à iudicio, sed ad ulteriora processurum propter interesse impetrantis. Quod si tamen post latam privationis sententiam, à qua fuit appellatum, condemnatus resignaverit, talem resignationem fore in pendente, ita ut si resignans mortuus fuerit pendente appellatione, aut sententiam absolutoriam obtinuerit, valeat resignatio; at si à principio aut alio ad id potestatem habente obtinuerit gratiam, irrita maneat resignatio. Si denique sententia privationis in gradu appellationis confirmata fuerit, resignationem pendente appellatione factam per viam retractionis censendam invalidam tanquam ab initio, tradit Tond. cit. c. 27. n. 10. praesumens ab eo, seu non exprimens, num loquatur de resignatione simpliciter facta, an verò etiam de facta in favorem, cujus contrarium (uti pro hoc contrario eum citat Tond. cit. n. 10.) sentire videtur Garc. n. 95. ubi, postquam dixisset posse resignari beneficium in favorem, post saltem sententiam privationis, si ab ea appellatum, addit, hoc ipsum procedere, etiam si appellatio postea pronuncietur mala & injusta.

Quaestio 312. An, & qualiter ipso jure, vel per sententiam privatus beneficio illud resignare possit?

1. Respondeo primò: privatum ipso jure beneficio non posse illud resignare in favorem; quia ipso jure privato nullum jus in beneficio seu titulus remanet; quod autem quis non habet amplius, ei renunciare non potest Gonz. gl. 15. n. 146. Paris. l. 3. q. 1. n. 21. Garc. p. 11. c. 3. n. 124. citantes quamplurimos ac dicentes, esse communem omnium doctorum sententiam. Ampliatur hoc ipsum, ut etiam ante sententiam declaratoriam talis nequeat resignare, ita Paris. loc. cit. n. 23, ubi probat responsionem hanc hac ratione; quia ea, quae ipso jure amissa sunt, non possunt alienari, etiam si non praecesserit sententia declaratoria: & expressus n. 37. juncto n. 38. ubi: idem dicendum (quod resignare non possint in favorem) in aliis omni-

bus, qui sunt privati ipso jure; & hoc etiam stante opinione, quod requiratur declaratio iudicis juxta magis communem opinionem, idque indubitatum est, non tantum, si ante sententiam declaratoriam teneatur sponte dimittere beneficium. Less. de just. l. 2. c. 34. dub. 35. n. 190. ubi: Si quis ita sit privatus, ut sponte ante sententiam teneatur dimittere, non potest resignare conditionate, quod si fecerit, collatio ex vi illius facta erit invalida; si autem non tenetur dimittere ante sententiam, resignatio valida erit, quia beneficium adhuc est illius quod ad jus possidendi & fruendi; potest tamen postea per sententiam irritari; sicut contractus & alienationes ejus, cujus bona ipso jure sunt confiscata ob crimen haeresis, perditionis & irritari possunt, et si valeant, donec sententia irritationis feratur. Verum etiam si ante sententiam declaratoriam privatus est ipso titulo & jure beneficii (uti interea, dum factum executur pro obtinenda declaratoria commissi delicti, ob quod quis privatus est ipso jure; talem à momento commissi criminis amittere titulum, & jus omne in beneficio, dictum est supra ex Lott. & aliis) etiam si interea veram possessionem juris retineat (ut quoque juxta probabiliorum dictum est supra) quia jam à dicto momento nihil statueret potest de beneficio, utpote non suo amplius; & frustra nititur illud à se abdicare, ut quoque dictum ibidem, adeoque ab initio invalida erit talis resignatio; et si contrarium etiam in hoc casu sentire videatur Castrop. de benef. d. 6. p. 2. §. 8. n. 1. supra citatus, ubi: Esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privato executioni mandetur; at à puncto commissi criminis ita infirmatur titulus & possessio beneficii, ut posita sententia rescindantur omnes transactiones factae beneficiorum; quamvis forte aliud sit circa transactiones factas ratione beneficii, vel circa res beneficii, distinctas tamen ab ipsa resignatione beneficiorum, quod hæc subsistant, usque dum posita sententia rescindantur; quia per eas non statuitur de ipso beneficio. Item cit. p. 2. §. 2. n. 13. ubi: beneficia, quibus ipso jure quis privatus est, nec resignari in favorem nec permutari possunt; quia sunt Sedi Apostolicae reservata: Sed concessio, quod resignari possunt, eo quod ante sententiam declaratoriam criminis non videatur quis privari titulo vel dominio beneficiorum; facta tamen declaratione, resignatio & permutatio facta rescinditur & nulla redditur, ac si à puncto commissi criminis nulla fuisset declarata. Verum ut vides, progreditur ibi ex falsa suppositione, nimirum, quod non privetur talis titulo ante sententiam declaratoriam.

2. Respondeo secundò: neque etiam ille, qui ipso jure privatus est beneficio, videtur proprie posse illud resignare simpliciter: Sic innuere videtur Garc. cit. n. 124. dum ait: renunciare non potest, maxime, in favorem; sed debere illud simpliciter dimittere; in quo autem simplex illa dimissio à resignatione simplici distinguatur, de hoc vide dicta ad initium hujus capituli, unde jam infero &

3. Respondeo tertio: resignari non posse, maxime, in favorem, non tantum, quibus quis ob delictum, sed etiam aliunde privatus est ipso jure, v. g. promotus ad secundum incompatible, non potest renunciare primum; quia hoc ipso primum vacat ipso jure, & conferri potest nulla lata sententia. Paris. l. 3. q. 1. n. 50. Promotus ad Episcopatum

tum non potest resignare in favorem, quæ prius ob tinebat beneficia alia. Paris. à num. 75. Idem est de promotio ad Abbatiam, Paris. n. 95. Tamb. de jure Abb. p. 1. pag. 102. n. 17. de quibus omnibus accurate factis actum in antecedentibus, & vide de eodem argumento Paris. cit. n. 50. per reliqua ferè tot. q.

Quæstio 313. An, & qualiter privatus beneficium per sententiam hominis resignare illud possit?

1. Respondeo primò: Quod dictum de privato ipso jure beneficii, nimirum per sententiam legis, idem dicendum de privato beneficii per sententiam, dum hæc transit in judicatum, seu rem judicatam. Paris. l. 3. q. 1. nu. 151. Garc. p. 11. c. 3. num. 125.

2. Respondeo secundò: fieri non posse dictam resignationem post eam sententiam, et si adhuc illa executioni data non sit. Garc. loc. cit. n. 125. contra Rebuff. conf. 82. Siquidem per sententiam privationis, quæ in judicatum transit, statim, etiam ante executionem illius, privatus quis est jure ac titulo beneficii, quod negat. Rebuff. loc. cit. & hoc mox ante executionem conferri potest. Et illud solum verum, quod quis per talem sententiam non statim ante executionem privatur possessione beneficii. Garc. cit. nu. 126. qui etiam nu. 127. ait ex Felin. in c. inquisitionis, de accus. nu. 7. canonicum ante dictam executionem non statim ipso jure perdere stallum in Choro, & locum in capitulo, sed oportere, ut destalletur per Superiorem.

3. Respondeo tertio: valere nihilominus resignationem in favorem factam post talem sententiam, uti & factam ab eo, qui privatus est ipso jure per sententiam legis; quin &, ut addit Garc. ab obtinente beneficium alias sine canonico titulo ex clausulis generalibus apponi solitis, sive præmissis, sive alio quovis modo yacet; cum facta illa resignatione invalida verum sit, beneficium illud vacare alio modo, nempe per privationem. Garc. n. 128. citans Rot. in Salmant. dimidia part. 11. Decemb. 1587. & Navar. conf. 12. de rescrip. n. 7. & 10. Castrop. cit. §. 2. n. 13. Limitanda tamen hæc responsio, dummodo alteri non sit antea jus acquisitum in illo beneficio, Garc. Castrop. ll. cit. dicit quoque Garc. nu. 129. secus fore in permutatione, propter clausulas in permutationibus apponi solitas; juxta reg. Cancell. 39. quod neuter permutantium jus acquirit, nisi quilibet eorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato.

Quæstio 314. An igitur etiam in hoc casu, ex dictis nimirum clausulis valeat reservatio pensionis tali resignanti facta, dum is resignavit reservata sibi tali pensione, non facta mentione de defectu tituli?

Respondeo: Negativè, ex eo, quod, ut Paris. paulò post citandus, Papa non concessisset pensionem, si scivisset, jus ei non competere, & est gratia subreptitia; cum non exprimitur id, quod expressum retraxisset à concedenda, juxta c. postulasti, & c. super literis, de rescrip. ac præcipuè ex eo, ut Paris. cum Garc. quod pensio reservetur resignanti cum clausula: ne ex resignatione nimirum dispendium patiatur: quæ clausula non verificatur in resignante beneficium, in quo jus non habet; cum enim illud dimittere debeat, nullum ex ejus resignatione revera patitur dispendium, Paris. l. 3. q.

P. Leuran, Fori Benef. Tom. III.

2. n. 24. Garc. nu. 132. citans Gamb. de off. leg. l. 6. n. 150. Gig. conf. 128. n. 3. & 4. contra Nav. conf. 12. de rescrip. n. 4. putantem ex tenore supplicationis, præsertim ex verbis istis: ex certis causis animum suum moventibus resignare proponat & resignet, satis factam Papæ mentionem de defectu tituli. Quod ipsum bene refutat Garc. n. 138. qui & sententiam suam n. 132. insuper confirmat ex Mandol. de signat. gratia. tit. de pens. ubi ait: quod in supplicatione pensionis ex causa cessionis nonnunquam conceditur clausula: & quod pensio debeatur, etiam si nullum jus cedenti compereret ad tollendas lites, quæ inter pensionarium & cessionarium oriri possent, illo afferente, jus bonum cessione, hoc negante; quandoque dicta clausula denegatur, adeoque sine illa clausula non deberetur pensio, si cedenti nullum jus compereret in beneficio resignato, ut Paris. l. 6. q. 2. n. 105.

Quæstio 315. An, quia in reservatione pensionis solet apponi resignantibus pena privationis, vel concedi regressus resignanti in casu non solutionis, possit resignatarius talis non solvens pensionem resignare beneficium illud pensione gravatum?

1. Respondeo primò: Quando is, cui reservata pensio, non soluta pensione egit ad privationem vel regressum, iste non solvens non potest resignare in favorem tertii; cum accedente illa voluntate & declaratione pensionarii absque dubio iste non solvens sit eo ipso privatus beneficio. Paris. l. 3. q. 3. n. 2.

2. Respondeo secundò: e contra, quamdiu non fuit actum contra non solventem, is poterit resignare in favorem tertii illud beneficium. Paris. ibid. n. 4. ex Cassad. dicens esse communem, ac testans vidisse se sapius sic in praxi servari; pena enim illa locum habet agente pensionario, & sic volente illo, in cujus favorem illa pena apposita fuit juxta plures Rota decisiones, quas citat Paris. n. 5. quemadmodum, ut Emphyteuta ob non solutionem canonis cadat à jure suo, declaratio domini directi requiritur, l. 2. c. de jure Emphyt. & ibi Bart. ergo ante illam declarationem creditoris debitor potest impunè & validè resignare; quia pena dicta necdum successerat. Paris. cit. n. 5. Adde quod, dum is, cui reservata pensio & regressus in eventum, non declaravit voluntatem suam, agendo contra beneficiarium ad privationem, videatur noluisse. Paris. ibid. num. 6. Insuper, licet in literis fiat privatio, quoties reservatur regressus ob non solutam pensionem, requiritur tamen ad regrediendum, ut regressus canonizetur per declarationem judicis. Paris. nu. 7. Pelegrin. decis. 264. l. 3. Quod quis, qui resignavit, reservato sibi regressu, si uti noluit, dum semel locus erat regressui, non possit eo uti, dum iterum venit casus, tradit Paris. n. 15. ex Moheda.

3. Respondeo tertio: Est etiam in hoc casu tutus successor istius resignantis, seu is, in quem iste non solvens resignavit beneficium. Paris. cit. n. 4. ita ut pensionarius contra hunc declarando voluntatem non possit agere ad privationem ob non solutam pensionem ab ejus prædecessore. Paris. n. 8. dicens esse communem doctorum. Non secus ac contingit in morte naturali, ita ut si is, cui reservata pensio ac regressus, tacuit vivente debitore principaliter obligato, qui in tempore statuto

O 3

non

non solverat, succedens tali debitori in beneficio; tutus esse possit juxta plures Rotæ decisiones, quas citat Paris. n. 9. ita etiam in morte hac civili, quæ contingit in resignatione, utpote quæ naru ali æquiparatur. Paris. n. 10. Siquidem declaratio faciendâ in similibus casibus terminatur ad vitam creditoris vel debitoris, ut habet communis. Paris. n. 11. Unde sicut, si vassallus commisit, ob quod poterat privari feudo, si dominus directus decedat ante declarationem à se factam, jus privandi non transit ad hæredem, ut gl. in c. 1. §. 1. r. concubuerit. quibus mod. feud. amitt. cum communi. Etiam si delictum tale, ob quod vassallus ipso jure privatus erat feudo, ut habet ibidem communis teste Claro l. 5. recept. sent. §. feudum. q. 4. vers. quid sit culpa: adeoque, si Dominus non declaravit caducitatem, ejus successor nequit declarare. Paris. n. 12. juncto n. 14. Ita etiam, si moriatur vassallus, qui deliquit, antequam dominus proponit querelam, non poterit illam proponere contra hæredem ipsius vassalli, ut Clarus. loc. cit. q. 65. Paris. n. 13.

Quæstio 316. An, dum in provisione resignataris adest decretum, ut nullatenus possit iterum resignare alteri, nisi prius resignationem faciendam intimet resignanti, seu ei, qui in favorem sui resignat beneficium sub reservatione pensionis, ad effectum nimirum, ut iste secundus resignatarius obliget se isti primo resignanti seu pensionario coram Notario & testibus de solvenda illi pensione, alias resignatio sit nulla; an inquam is, non obstante illo decreto, possit nihilominus valide resignare non factâ dictâ intimatione?

Respondeo: Non debet quidem id facere, facta tamen resignatio in hoc casu est valida; si ille, cui faciendâ illa intimatio, non egit ad beneficium: Decretum enim tale annullativum solitum apponi in provisionibus ita demum operatur, si is, in cujus favorem apponitur, eo uti voluit juxta dictâ q. præced. Paris. l. 3. q. 4. an. 1.

Quæstio 317. An consecutus parochole Ecclesiam, unde tenetur promoveri intra annum, possit eam in fine hujus anni resignare?

Respondeo: Posse illum etiam ultimâ die illius anni resignare in favorem dictam Ecclesiam. Paris. l. 3. q. 2. n. 8. citans Oldr. conf. 203. nu. 1. Gamb. in c. licet. nu. 88. de rerum permut. & alios plures. Antequam enim annus ille perfectè elapsus est, & licet tantum jam de anno illo elapsum, ut jam intra reliquum illius ad sacerdotium promoveri nequeat, jus adhuc est & durat penes parochum illum in dicto beneficio parochiali. Paris. loc. cit. num. 9. & pœna imposita propter non factam intra certum tempus promotionem, non incurritur, nisi ex toto tempus labatur. Paris. l. 2. n. 10. id pluribus exemplificans. Adde, quod Papa posset dispensare & prorogare illud tempus etiam ultimâ die. Paris. num. 14. Verumtamen responsum hanc limitat Paris. loc. cit. nu. 21. ubi ait: Hanc communem conclusionem declararem, nisi constaret evidenter de fraude differentis hanc

resignationem usque ad illas temporis angustias & ultimum momentum, & sic sentire idem Oldr. Gamb. aliisque à se citatos pro dictâ conclusione. Quin & addit Paris. hodie dum istiusmodi resignationem non admittendam, eò quod quoties resignatur parochialis, stylus obtinuit, ut debeatur exprimi, quanto tempore illam possederit resignans, & si tempus est breve, cessio rejicitur; si autem Papa admittit illam, dubium non est, quin valeat.

Quæstio 318. An impetrans beneficium per annum pacificè possessum ab alio (cum ex regula de annal. teneatur intra 6. menses possessorum facere evocari in iudicium, causamque intra annum terminare, de quo vide Paris. l. 3. q. 5. à n. 7) possit illud resignare tam antequam vocet possessorem in iudicium, quam post; & antequam causa sit expedita, id est intra annum?

Respondeo affirmativè: Paris. loc. cit. 2. citans Sarin. in reg. de annal. q. 62. & 63. Mandos. ibidem. q. 23. & 24. Sic enim etiam, qui intra annum teneatur se facere promoveri ad ordines, potest resignare, priusquam id faciat. Sic resignare potest quis intra tempus datum ad publicandum: Quorum omnium ratio est, quod per collationem factam ex causa resignationis, jus irrevocabiliter est acquisitum resignatario post ejus consensum. Paris. loc. cit. à n. 3.

Quæstio 319. An & qualiter possessor pacificus exigui temporis resignare possit beneficium?

1. Respondeo primò: Quid hac in respectu sit circa resignationes parochialium beneficiorum & curatorum supra, ubi actum de resignatione parochialium, dictum fuit, potissimum ex Corrad. l. 5. c. 1. n. 13.

2. Respondeo secundò: De beneficiis quoque aliis personalem residentiam requirentibus, præsertim dum sunt reservata pensione, quod nec eorum resignatio ex usu Datarie Apostolicæ absolute & indistinctè admittatur, siue temporis, quo ea resignans obtinuit, expressione; & si tempus illud breve est, rejiciatur resignatio; si autem tempore etiam brevi expressio, Papa admittat, dubium non est valere resignationem, tradit Corrad. cit. n. 13. Garc. p. 11. c. 3. n. 45. Et idem esse in permutationibus istiusmodi beneficiorum cum aliis non requirentibus similem residentiam, ait Garc. ibidem n. 46. & Covarr. n. 17. De dicto autem stylo Datarie regulariter requiritur, ut resignans possederit illud per annos 5. vel circa, aut saltem tres; quamvis antea requirentur 7. aut 6. ait Garc. n. 47. Corrad. n. 14. deberique verificari (intellige coram executore parte opponente, ut Corrad. n. 11.) hoc tempus expressum, ita tamen, ut si adjecta fuit dictio circa vel circiter, sufficiat verificari, quod per annos 4. & medium possederit, Corrad. n. 11. Garc. n. 49.

3. Respondeo tertio: si beneficium simplex requirens residentiam resignari potest ante captam possessionem, ut dictum supra, nil vetat, quod minus resignari possit, etiam in favorem, mox à captâ possessione; nec etiam videtur vetare, quod minus Parochiale resignetur simpliciter in manibus Ordina-

Ordinarij mox à capta possessione; nisi fortè incommodum aliud (v.g. detrimentum Parochianorum, quod oriri solet ex frequente mutatione rectorum, ut Corrad. n. 20.) obstaret; ait siquidem Corrad. cit. n. 20. praxin illam Datarix accipiendam esse de resignationibus, quæ fiunt coram Papa, non de his, quæ fiunt coram Ordinario.

4. Respondeo quartò: de cætero, quod attinet ad animum, seu intentionem mox resignandi acceptum beneficium, tradit Corrad. loc. cit. n. 21. quòd ex stylo Datarix jam noto, in quocunque beneficio, etiam simplici, cujus collatio spectat ad Papam, & orator sit præsens in Curia, postquam signata est supplica, si velit expediri literas in forma gratiosa, ac propterea examinari ab Examinatoribus Urbis, ab illis aut à notario recipiatur juramentum, quòd ipse orator tale beneficium non assequitur animo illud resignandi; ac proinde stante hoc juramento, si assequitur beneficium illud, animo illud resignandi in favorem, & cum effectu resignet, licet resignatio teneat, peccet tamen mortaliter. Idem tradit Paris. l. 9. q. 10. n. 4. Gonz. gl. 15. n. 90. Garc. p. 8. c. 2. n. 35. Quòd tamen juramentum, intelligendum, ut provisus non habeat animum & intentionem beneficium illud statim, seu intra breve tempus resignandi; non verò de habentibus animum illud resignandi post aliquot annos, seu longum tempus; cum non teneatur quis habere animum, semper retinendi illud beneficium, maxime si curatum aut residentiale, & sic usù receptum esse tradit Corrad. loc. cit. n. 23. ex Garc. p. 11. c. 3. n. 191. Ubi is pariter intelligendam esse constitutionem 33. Pauli IV. quæ punit penà excommunicationis, privationis beneficiorum, & inhabilitatis ad ea, ac nullitatis provisionum ipso facto inter alios illos, qui beneficia pro aliis cum spe, pensionem aut aliud temporale commodum ab iis consequendum, vel pro seipsis principaliter animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam licet idoneorum & benemeritorum cum simili pensione aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procurarint. Quam constitutionem plane loqui & procedere etiam nullo pacto aut conventionem præcedente, ait *ibid.* Garc. Sed neque dictam constitutionem intelligendam de habentibus animum mox permutandi accepta beneficia, etsi secus sit in dicto juramento, quòd & intendentes mox permutare, saltem beneficium residentiale cum non residentiali ligare, ait *ibid.* Garc. Ut neque eam procedere in habentibus animum mox resignandi simpliciter (contra quòd de dicto juramento sentit, & de hac ipsa constitutione sentire videtur Gonz. loc. cit.) neque intelligendam illam, aut etiam dictum juramentum de obtinentibus beneficium animo dubio aut conditionali illud resignandi etiam in favorem alterius. Neque intelligendam, nisi de sub illa intentione obtinere procurantibus cum effectu; id est, de facto obtinentibus. Nec denique illam procedere de obtinentibus dicto animo beneficia ab Ordinariis seu extra curiam ait Garc. loc. cit. Quinimo etiam independentè à dicto juramento & animo non præhabito peccare illum, qui isto animo resignandi mox reciperet beneficium etiam ab Ordinariis, & præsciendò à longo vel parvo tempore, tradit Paris. loc. cit. n. 7. ubi simpliciter dicit, quòd acceptans beneficium, ut illud postea renunciet, peccet.

5. Verumtamen his non obstantibus (præsciendò tamen à dicto juramento & spe obtinendi

pensionem, aut aliud quid temporale) contrarium tenet Caitrop. de benef. d. 4. p. 7. n. 12. citans pro hoc Nav. l. 3. consilior. tit. de prob. conf. 2. 4. n. 2. Sanch. l. 57. de matrim. d. 45. n. 12. Vaiq. opusc. de benef. c. 3. §. 3. dub. 1. in fine. Less. de justitia l. 2. c. 34. dub. 26. n. 136. dum ait: recipiens Parochiale beneficium habità voluntate, se promovendi ad sacerdotium intra annum, si beneficium retineas, & inserviendi, dum illud retines, non credo peccare, saltem mortaliter, ex eo, quòd accipiat animo resignandi vel permutandi eo tempore, quo resignationem vel permutacionem Superior admisit. Neque enim recipiens beneficium obligatus est, illud semper retinere; sed potest illud permutare vel resignare; ergo habens hanc voluntatem, cum beneficium quis suscipit, nihil juri contrarium facit, tamen illud unico die retinere proponat. Neque omnino contrarium esse videtur Garc. cit. n. 191. dum ait: non videtur satis tutum consilium Navarri, quòd non peccaret quis accipiendo beneficium curatum animo permutandi cum simplici, vel resignandi reservatà pensione, si proponat servire illis ut debet, tempore in magno vel parvo, quo illud tenuerit; nam, ut vides, loquitur de animo permutandi curatum cum simplici, vel resignandi servatà pensione, à quibus abstrahit Caitrop. quamvis ex illius ratione id quoque de hac permutacione & resignatione illum sentire inferri posse videatur, dum permutare quis potest cum simplici, & resignare servatà pensione, adeò, que id intendens nihil juri contrarium faciat.

Questio 320. An promovendi ad Ecclesias cathedrales vel Metropolitanas, Abbatiales &c. antequam vacent eorum beneficia per ipsam promotionem, resignare possint sua beneficia?

1. Respondeo negativè: obstat enim regula cancellaria de beneficiis vacaturis per promotionem, in cujus prima parte Papa ordinat & vult, ut omnes concessiones, gratiæ, mandata, etiam motu proprio, & cum derogatione hujus constitutionis à se factæ pro quibuscunque personis de providendo eis de quibuscunque beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum & monasteriorum regimina, sint cassa & irrita, si hujusmodi concessiones & mandata diem promotionis promovendorum illorum præcesserint. Quo ad hanc primam partem ratio & intentio Papæ fuit, tum, ut hoc modo liberaret se ab importunitate in verècundè petentium & inhiantium hujusmodi beneficiis in propinquo vacaturis, quæ principes sæpe vexati, etiam ad non concedenda, vel ad indignis concedenda adiguntur; tum ut vitium ambitionis, quòd tum maxime se exferere consuevit, cum qui officia sua & beneficia desertunt ad altiora promovendi. Paris. l. 3. q. 6. n. 3. Chok. ad dictam reg. n. 9. c. 10. secuti Mandol. *ibidem* q. 1. n. 1. & glossator antiquus apud Chok. loc. cit. n. 1. Quamvis hodie hæc prima hujus regulæ pars superflua videri posset, ex quo per Trid. sess. 24. c. 19. sublata expectativa & gratiæ ad vacatura. Chok. loc. cit. n. 12. Paris. loc. cit. n. 13. qui tamen hanc partem poni in regulis editis post Trid. quia dicitur, ut non valeant dictæ concessiones, etiam si factæ motu proprio, & cum derogatione dictæ regulæ, ait n. 14. In secunda verò parte dictæ regulæ (quæ concernit præsentem questionem) ordinavit Papa, ut quæque cassa & irrita sint cum omnibus inde secutis,

quacunque collationes, provisiones pro tempore faciendae de quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, secularibus ac regularibus, quae per promovendos aut assumendos ad quasvis praelaturas contigerit, simpliciter, vel causâ permutationis ubicunque resignari, vel aliâs dimitti intra tempora vacationis illorum, & hujusmodi promotionis vel assumptionis. Quoad hanc secundam partem regulamens & intentio Papae fuit, ut praeservaretur ei libera collatio beneficiorum per promotionem istiusmodi vacaturorum, dum solebant tales promovendi resignare ante promotionem, vel pingua sua beneficia permutare cum aliquo minimo, adeoque nihil, aut minimum quid vacabat per eorum promotionem, & sic deludebatur Papae reservatio de beneficio vacante per promotionem. Paris. n. 5. Chok. cit. n. 10. Mandos. ubi ante n. 4. Glos. fat. Antiqu. loc. cit. Unde etiam patet, hanc regulam favorabilem esse & ampliandam, utpote quae occurrit fraudibus & ambitioni, quae jura abhorrent, & quibus resistunt. Paris. n. 7. Chok. n. 11. Idque etiam quoad utramque ejus partem; dum utrobique fraus intervenire poterat. Chok. loc. cit. ex Felin. in c. de quarta. n. 15. de praescrip.

2. Respondeo secundò: responsum nostram locum habere primò in promovendis ad Episcopatus & Abbatis; quia licet regula haec non exprimat Ecclesias Cathedrales seu Episcopales, comprehendit tamen illas, quia & subiecta materia, quae est de promotionibus ad Ecclesiarum & monasteriorum regimina, & ex communi usu loquendi, & stylo curiae Romanae satis dicitur de his agi. Chok. n. 13. ex Mandos. q. 3. Comprehendi quoque in prima hujus regulae parte Praelaturas alias inferiores jurisdictionem ordinariam habentes, ut sunt Archidiaconi, Decani, Praepositi & similes, ob illas particulas secundae partis: *ad quasunque dignitates*, censet Mandos. q. 6. apud Chok. n. 14. qui tamen ait hanc opinionem non videri sibi satis tutam. Illud certum, comprehendi illas in secunda parte, adeoque & in promovendis ad illas responsum procedere. Paris. n. 11. dicens exinde secundam partem esse magis generalem ac primam. Videtur tamen non procedere in iis, qui promoveantur ad Episcopatus in partibus infidelium existentes. Paris. n. 49. citans Hojed. de incompat. p. 1. c. 4. in fine. & Mandos. hic. q. 4. & 5. apud Chok. cit. n. 14. quia nec talium beneficia vacant per promotionem ad istiusmodi Episcopatus.

3. Secundò: locum quoque habet responsum nostrum, & dicta regula Cancell. in beneficiis Electivis. Chok. n. 23. Paris. n. 87. tum quia haec regula venit ad declarationem Extravag. ad regimen, quae loquitur etiam de Electivis, tum quia, ut dictum, regula haec est favorabilis; in favorabilibus autem nomine collationis, provisionis, dispositionis venit quoque electio, & beneficia electiva, ut Selv. p. 3. q. 1. n. 26. Felin. in c. postulat. de rescrip. Gemin. in c. si propter. de rescrip. in 6. Paris. n. 89. Et sic Episcopus electus, necdum confirmatus resignare non potest sua beneficia. Paris. n. 90. juxta dicta à nobis aliâs. Neque obtare ob dictas rationes videntur concordata Germaniae, quò minus etiam Electiva comprehendantur dictâ regulâ, & resignari nequeant in manus capituli pro eorum electione faciendâ. Branden. in concord. q. 9. Chok. ad hanc reg. n. 19. Quidquid in contrarium ex Rebuffi. loquente de concordatis in genere, dicat Paris. n. 91. quibuscum sentit Engels. ad tit. de prat. n. 37. Patet id namque

ex notabili decisione Rotae apud Branden. super concord. Germ. & Chok. n. 19. in una Paderborn. Praepositura de Anno 1788. in facto Theodori à Fürstenberg Electi in Episcopum ante confirmationem à Sede Apostolica resignantis Praeposituram ejusdem Ecclesiae in manibus Capituli, dein Praepositum alium eligentis; quâ electione non obstante, Papa eam contulit alteri, contententi & alleganti esse reservatam per dictam regulam, quae annullat omnes resignationes factas de quibuscumque beneficiis per promovendos ad quascunque Praelaturas inter tempus vacationis & dictae promotionis. Siquidem licet Domini in prima hujus causae propositione die 9. Martii 1788. conclusissent, dictam Praeposituram non esse reservatam ex eo, quòd cum in concordatis (exceptis reservationibus in iis expressis) relinquatur libera facultas Ordinarii conferendi, videretur reservationem inductam per hanc Cancell. regulam non comprehendere beneficia Germaniae, quorum collatio spectat ad Ordinarium vi concordatorum; quia Papa non censeatur voluisse inducere novas reservationes in praedictum concordatum, nisi de iis expressam & specialem fecerit mentionem, & sic regula Cancellaria non comprehendit beneficia Germaniae. Verum tamen hanc causam iterum propositâ 30. Martii ejusdem anni recedentes ab hac sua resolutione concluserunt, dictam Praeposituram esse reservatam Sedi Apostolicae ob dictas rationes; nimirum quia regula haec favorabilis est, & quia venit declarativa ad reservationem Extravag. ad regimen, quae reservatio comprehensa est in concordatis. Et quia insuper praepositura haec erat prima dignitas, ea adhuc vigore etiam Concordatorum erat reservata Papae, etiam aliâs sit electiva. Dum enim in concordatis paulo ante §. de literis vero. fit mentio de electivis, & postea subijcitur: *de ceteris vero*; intelligendum est etiam de electivis; quia exceptio debet esse de regula, & quia accedit dictio *vero*, quae est adversaria, & inducit repetitionem omnium qualitarum expressarum. Ita fere Chok. qui etiam subiungit, hanc decisionem notandam esse Capitulis Germaniae; quae plerumque eligunt Praepositum vel Decanum in Episcopum, & ab eo recipiunt resignationem Praepositurae vel Decanatus, & eligunt alium Praepositum vel Decanum; cum tamen talis electio sit nulla, & Decanatus & Praepositura maneat Papae reservata; & possessio capta ab electo vitiosa, tum per hanc regulam, tum per ipsa concordata Germaniae ubi: *rursus monasteria &c. Decanatus &c. etiam si ad illa persona consueverint per electionem assumi, quae promoti per nos sua auctoritate nostra obtinebant tempore promotionis &c.*

4. Tertio: locum habet responsum & regula in commendis seu beneficiis commendatis, ut nec illa queant resignari. Paris. loc. cit. n. 40. contra alios, quibus adharet Chok. n. 16. eò quòd regula annullat non tantum collationes, sed & provisiones (quae dictio est latissima comprehendens omnem modum providendi, ut Gemin. & Franc. in c. 1. de elect. in 6. adeoque ut signanter Gemin. in c. nemo. de Elect. in 6. n. 9. apud Paris. n. 41.) & dispositiones, quo etiam nomine comprehenditur commenda & commendatio, ut Card. in Clem. 1. de suppl. negl. praelat. n. 2. & dictio quacunque est universalis, & comprehendit ea, quae sunt improprie, ut Decius cons. 599. n. 2. & 3. apud Paris. n. 43. & 44. & tollitur interpretatio restrictiva ut Alex. cons. 118. n. 5. Paris. n. 44. & eò, quòd aequè in resignatione commenda-

rum intervenire possit fraus à regula considerata. Paris. n. 45. Ac denique quòd commenda noltri temporis, seu perpetua ex quo sunt in utilitatem persona, & non Ecclesiæ, & sic nihil aut parum distantes à beneficiis. Paris. à n. 46.

5. Quintò: locum habet responsio & regula in beneficiis juris patronatus; eò quòd regula sit favorabilis. Paris. n. 48. citans Felin. in c. de quarta. de rescript. ante n. 16. Sarn. de trienn. q. 7. n. 3. Lamb. de jurep. 4. n. 9. l. p. 1. l. 1. n. 4. Mand. ad hanc reg. q. 5. n. 2.

6. Quintò: in beneficiis familiarium Cardinalium, ut probabile censet Paris. n. 52. quamvis dicat, de hoc dubitasse quandoque Rotam, & nihil resolvisse.

7. Sextò: procedit responsio & regula in resignationibus non solum factis in manibus Ordinariorum, sed & in factis in manibus Papæ, ut probabilius & conformiter Rotæ in Cremon. penson. 18. Maii. 1584. sentit Paris. loc. cit. n. 19. eò quòd ut Paris. à n. 20. tam ratio, quam verba regula urgeant quoque in dictis resignationibus; & ratio quidem, dum etiam in iis, imò magis in iis, cadere potest fraus; quia resignationes factæ in manibus Ordinariorum sunt simplices absque ulla reservatione, in quibus minus fraus timenda (cùm fraus sine utilitate, qualis non est ordinariè in resignatione simplici, non solet committi) quam in resignationibus, quæ sunt in favorem, & cum multis reservationibus; quales sunt illæ, quæ sunt in manibus Papæ; raro enim fit resignatio simpliciter in manibus Papæ, ut Paris. n. 24. & quòd, si fieret, probabile valde videtur, non extendere se regulam ad talem resignationem factam simpliciter in manibus Papæ, quantum est ex hac ratione fraudis, quæ tunc cessat; cùm tunc vacet beneficium ex ipsa tali resignatione, & Papa sic habeat intentum suum, quòd beneficium vel uno vel altero modo vacet, possitque de eo ad libitum disponere. Verba verò, dum hæc resignatio est resignatio sicut & aliæ; adeoque ubi regula ipsa non distinguit, nec nos distinguere debemus, Par. n. 20. utiturque regula voce ubique facta, hoc est in in Curia, sive extra. Paris. n. 23. Item dictio vel aliis, quæ dictio alios modos ultra expressos auget Paris. n. 38. ac denique, dum regula tota, legitur uno eodemque verbo voluit, decrevit, ordinavit; adeoque sicut prima pars regula loquitur de ipso Papa concedente, providente, ita ut is seipsum comprehendat, ita & in secunda parte etiam de se, comprehendatque se ipsum, seu quo ad resignationes etiam factas in manibus suis. Paris. n. 23. Atque ex his patet comprehendendi quoque hac regulam resignationes factas in favorem, etsi regula non nisi resignationem simpliciter & factam permutationis gratiâ moneat, ut signanter Paris. n. 35. ex mente glossatorum; & Rebuff. in hac regula; cùm mens regula sit comprehendere omnem modum dimittendi beneficia.

8. Contra verò non procedere responsionem & dictam regulam in resignationibus, in quibus fuit practicus consensus post promotionem, supplicatio verò fuit signata ante promotionem; sed solum in resignationibus perfectis intra tempora promotionis & vacationis satis indicare videtur Paris. loc. cit. n. 81. referendo Rotam in dicta Cremon. penson. 4. Jun. 1584. amplectentem hanc negativam, seu resolutivam, quòd regula intelligatur tantum de resignatione perfecta & verà, non verò per quandam solum fictionem factam intra dicta tempora; qualis non est ista, in qua consensus practicus prius post

promotionem; etsi enim signatâ supplicâ, dicatur gratiâ perfecta; non est tamen simpliciter perfecta; cum expectet prastationem consensus, & possit lacerari juxta dicta sepe. Paris. n. 83. & licet dictus consensus retrahatur; id tamen intelligitur fieri per viam fictionis; in materia autem correctoria dispositio loquens de actu vero, non comprehendit actum fictum; quia fictus dicitur improprie talis. Paris. n. 85. idque etiam ex hoc potissimum fundamento, quòd quia præsumitur notitia Papæ & officialium, qui cùm possent illam supplicationem lacerare, cùm non esset registrata tempore promotionis, mittendo eam ad registrum post promotionem, appareat manifestè, mentem Papæ fuisse, ut resignatio effectuaretur; ex quo non solum contulit beneficium, sed passus fuit, resignationem jam ceptam effectuari, & gratiam semel factam sortiri effectum suum. Paris. cit. n. 85. Adde tamen hodie ad cautelam ponendam derogationem, idque esse optimum remedium ad tollendas lites, & vidisse se sepe sic fieri, & consultum ut fiat.

9. Sed neque responsio hæc & regula locum habet in eo, qui resignavit, sive simpliciter, sive in favorem beneficium suum post vacationem Ecclesiæ, ad quam postea ipse ignoranter fuit promotus, sive qui ignorans se promovendum resignavit. Glossat. Antiqu. apud Chok. loc. cit. n. 7. Paris. loc. cit. à n. 54. dicens, se audivisse à peritissimis practicis, hujusmodi resignationes factas ab ignorantibus non invalidari per hanc regulam, nec poni in hoc casu derogationem hujus regulæ, & hinc se judicare, ab hac opinione non esse recedendum in judicando & consulendo: ratio est, quia cessante ratione, utpote animâ legis, cessat dispositio; cessat autem in præsentem casu fraus, quæ est ratio hujus regulæ; cùm dictus ignorans agat bonâ fide, & sic excusetur à fraude & dolo, Paris. n. 55. Adeoque nec obstat generalitas regulæ; cùm hæc restringatur ex ratione. Paris. n. 56. in fine, qui etiam n. 57. addit; præsumptionem fraudis non præcisè ex eo excludi, quòd supplicatio sit manu Papæ signata; eò quòd contrarium decisum sit in citata Cremonensi, quia Papa negotiorum multitudine impeditus hac retinere memoriâ non præsumitur, nec potest.

10. Porro cùm, licet Papa in vi hujus regulæ annullando concessionem omnes à se factas etiam motu proprio, & cum derogatione hujus constitutionis, videatur sibi ipsi posuisse legem, ita ut, si appareat bulla concessa motu proprio, & cum derogatione hujus Constitutionis, non videatur illi obediendum; quia tamen id ipsum est contra juris communis dispositionem (eò quòd quæcumque Papa det alicui potestatem contra se, & veluti ligando se in privilegiis & constitutionibus concessis; nihilominus majorem potestatem retineat penes se ad totum hoc cassandum) censendum est; his non obstantibus, si Papa vellet derogare huic regulæ, id eum posse, faciendo expressam illius mentionem. Ita Glossat. antiqu. apud Chok. loc. cit. n. 5. quòd idem sentire Abbatem & Felin. in c. nonnulli. de rescript. & Corsett. in suis singularib. v. rescriptum, ait Chok. n. 25. subjungit tamen idem Glossator ibidem verum tamen esse, quòd, dum Papa sic derogaret huic regulæ, expectari deberet secunda jussio, si vellet ordinarius, non tamen teneretur, si nollet. De cetero ait Chok. cit. n. 25. Papam primæ parti hujus regulæ ob Trid. quòd sustulit expectativas & gratias ad vacatura, non facile derogare; solere autem derogare secundæ illius parti in expeditionibus, nimirum

rum resignationum factarum ante promotionem. Quia nec necessariam esse derogationem; sed quod exolevisse jam dictam regulam, placere multis, dicat ibidem Chok. Certè Paris. loc. cit. à n. 27. plurimorum adducit testimonia, qui etsi ipsi plurimo tempore fuerint Revisores supplicationum, Sollicitatores expediendarum literarum, Expeditores literarum ad plures Episcopatus, Abbreviatores sub Paulo IV. Pio IV. Gregor. XIII. restentur tamen unanimiter, & testati fuerint apud Rotam, super hoc ab ea examinari, se nunquam vidisse usum receptam hanc regulam, & consequenter se non vidisse unquam ei derogatum. Addit nihilominus Paris. à n. 32. quòd tempore Pontificatus Gregorii XIII. de stylo Cancellariæ necessaria fuerit derogatio hujus regulæ; neque mirandum, quòd stylus in Curia modò sit albus, modò niger, & mutetur secundum opinionem Datarii, Auditorum Rotæ & Abbreviatorum, ut Felin. in c. Rodolphus. de rescrip. n. 22. ac proinde concludit Paris. n. 34. hodie dum (hoc est illius tempore) necesse esse in resignationibus promovendorum ponere derogationem hujus regulæ, quando resignans est certus, vel haberet spem de sua promotione; aliàs resignatio facta absque dicta derogatione ex usu non esset valida. Denique ex possessione decennali insurgere præsumptionem derogationis hujus regulæ, & sic dispensationis, tradit Paris. n. 59. citans Covar. in reg. poss. p. 2. §. 1. n. 1. de quo vide eundem Paris. latè n. seq.

Questio 321. An mente captus & furiosus resignare possit beneficium suum?

1. **R**espondeo primò: Nec posse resignare, nec permutare; sed quòd cum careat iudicio & usu rationis, sicut non potest alienare, vendere, donare sua, & alios actus legitimos exercere, ita nec renunciare; ideoque resignatio per tales facta, cum sit nulla, si redierint ad sanitatem, poterunt repetere sua beneficia resignata in amentia. Paris. l. 3. q. 8. à n. 1. Pirh. de renunc. n. 37. cum communi.

2. Respondeo secundò: Quòd si tamen talis haberet lucida intervalla, posset tempore talis intervalli validè resignare, & recuperatà valetudine nequit recuperare beneficium resignatum; quia cessat impedimentum amentia. c. quamvis teste. 7. q. 1. C. Consalidus 17. q. 2. Paris. n. 9. citans Rossiniac. de benef. c. 25. n. 2. Sarn. de infirm. resign. q. 10. in principio. Pirh. loc. cit. cum communi. Porro facta resignatio ab amente habente lucida intervalla non præsumitur facta tempore talis intervalli seu sanæ mentis. Paris. n. 11. citans Rebuff. in pr. tit. reg. de infirm. resign. n. 20. & Gloss. in c. dilectus. v. competem de successor. ab intestat. contra Sarn. reg. de infirm. q. 10. allegantem pro se Baldum in Margarita. v. furiosus. & in l. ult. c. de hered. institu. &c. eò quòd furor, cum sit infirmitas corporis & animi, & magnus morbus, præsumitur durare, contrarium dicenti incumbit onus probandi. Paris. ibid. n. 12. & 13. ex cit. glos. & aliis. Adde quòd spontanea renunciatio non præsumitur. c. super hoc. de renunc. & ibi Auctores communiter. Paris. n. 14. Tradit tamen idem à n. 16. ex Gloss. in c. iudices. 3. q. 9. Anchar. cons. 5. &c. hoc procedere nimirum, quòd censetur furor durare, nisi contrarium probetur, quando sufficienter probatum de furore (quin n. 17. plenè probandum

dicat ex Zabarell. consil. 56. col. 2. ut si testes depellant se vidisse illum furentem) dum enim furor non fuit sufficienter probatus, uti & in dubio præsumitur quis sanæ mentis. Paris. n. 19. citans C. Paris. cons. 87. n. 1. vol. 4. Bald. in l. quidam in sub. not. 2. ff. de cond. instir. Item dum quis modico tempore fuit furiosus, quia id potuit contingere ex aliquo accidente, non præsumitur furiosus sed sanæ mentis. Paris. n. 19. ex Bart. Alex. & Decio. Addit etiam idem n. 20. ex Rebuff. in pr. ubi ante n. 18. quòd dum quis, quia doloris causâ incidit in rabiem, non potuit resignare, tria esse probanda, infirmitatem, furorem, & quòd eo tempore, quo fuit furiosus, resignavit; & si probatum solum fuerit, cum varia & diversa delicta dixisse causâ morbi, nisi probetur quoque, eo tempore resignasse, vel constituisse procuratorem ad resignandum, valere resignationem sicut testamentum.

3. Respondeo terriò: Pari ratione ebrium in ebrietate non posse resignare. Paris. loc. cit. n. 22.

Questio 322. An senex possit resignare?

Respondeo: Eum posse resignare tam coram Ordinario, quam coram Papa. Paris. l. 3. q. 17. n. 1. & 2. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 15. n. 126. qui tamen uti & Paris. loc. cit. n. 3. ait illius renunciationem difficilius admitti, & Paris. cit. n. 3. hinc renunciationem senis debere plus justificari, quam juvenis; qui etiam n. 7. responsum limitat hoc modo: nisi renunciatio senis esset fraudulenta.

Questio 323. An spoliatus beneficio illud post spoliationem resignare possit?

Respondeo: De hoc commodius dicendum infra; ubi de renunciatione factâ dolo vel vi, vide tantisper Azor p. 2. l. 7. c. 26. q. 7.

Questio 324. An, & qualiter minores (quales in iure dicuntur tam illi, qui decimum quartum ætatis annum necdum attigerunt, qui sub tutorum curâ esse solent, quam qui decimum quartum annum, seu annos pubertatis exceperunt, annum tamen vigesimum quintum necdum attigerunt, quibus curatores dantur. Azor p. 2. l. 7. c. 20. q. 9. quippe appellatione minorum venit tam pueritia, quam adolescentia. c. in præsentia. de probat. l. 3. q. 7. n. 1.) resignare possint sua beneficia?

1. **R**espondeo primò: Minor viginti quinque, major tamen quatuordecim annis potest resignare beneficia sua, idque sine curatoris auctoritate & consensu. Azor. loc. cit. Paris. loc. cit. n. 2. juncto n. 5. citans pluribus, dicensque communem, & sic communiter practicari in curia & extra. Castrop. de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 3. n. 12. Pirh. ad tit. de renunc. n. 22. Nam talis minor in beneficiis, & aliis causis spiritualibus, nec non ab iisdem dependentibus, habetur pro majore viginti quinque annis, ut Gloss. communiter recepta in c. Ex parte. de restit. spoliat. v. quamvis minor. ita ut sicut possit in iudicio stare & agere, procuratorem constituere, quin & extra iudicium omnes actus & contractus celebrare sine curatore, ut in ior viginti quinque annis. Azor. Pirh. Castrop. loc. cit.

Paris.

Parisi. n. 3. juncto n. 6. Tond. qq. benef. p. 1. c. 50. n. 1. & 2. citans Rotam decis. 571. p. 4. recent. tom. 1. n. 1. juxta c. ult. de judic. in 6. ita etiam tam acceptare, quam renunciare possit sine curatore; à pari enim procedunt, stare in judicio, actiones intentate, &c. & renunciare; quia eo modo per viam indirectam alienatio sequi potest. Parisi. loc. cit. n. 4. juxta l. ait prator. ff. de jure deiber. & ibi Barth. aded, ut quantum ad hoc, matrimonium carnale & spirituale aequiparentur. Parisi. n. 6. in fine.

2. Respondeo secundò: Potest talis minor non solum resignare, etiam per procuratorem, Azor. loc. cit. seu constituere procuratorem ad resignandum; Parisi. n. 8. Pirh. loc. cit. sed etiam potest hunc constituere absque causa cognitione, & judicis decreto, Pirh. loc. cit. Parisi. loc. cit. n. 9. non obstante, ut inquit, decisione Rotæ, in Segobienf. integra portione. de 20. Octobris. 1540. quam refert Put. decis. 161. l. 2. in qua videtur tentum contrarium; Si enim in causis beneficialibus & aliis spiritualibus, iisque annexis (qualis v. g. est causa legitimitatis, ut Parisi. n. 10.) habentur majores seu parificatur illis juxta cit. c. ult. de jud. in 6. ergo sicut renunciare, vel procuratorem ad resignandum constituere potest major absque istis solemnitatibus, ita etiam talis minor. Parisi. cit. n. 10.

3. Respondeo tertio: Minor annis; 4. dum nimirum is ex dispensatione ante annum 14. ante quem aliàs ex decreto Trid. sess. 23. c. 6. conferri nequit alicui beneficium, haberet beneficium resignare potest. Pirh. loc. cit. n. 23. Tond. loc. cit. n. 15. Parisi. cit. q. 7. n. 58. dicens esse receptam ab omnibus. Verum ut renunciet valide, accedere debet, seu requiritur auctoritas tutorum, cum cognitione causa, & decreto Superioris. Tond. loc. cit. Pirh. cit. n. 23. Parisi. n. 59. citans Bursart. conf. 411. n. 13. Rebuff. conf. 83. n. 2. & 3. Card. Paleor. &c. pupillus enim sine tutore nihil ardentare potest. c. 2. de atate & qualitate. & c. ult. de re judic. in 6. & ibi Auctores, Pirh. loc. cit. Parisi. n. 60. Nec habet administrationem Ecclesie aut bonorum sine decreto Superioris. Parisi. n. 61. citans Cardin. Butrium, Anchar. Jo. And. in c. ex ratione. de atate. & qualitat. nec tener legitimam personam, nec consentum in spiritualibus ad agendum & defendendum, similiaque exercenda. Parisi. n. 62. citans Ferret. conf. 282. n. 1. & c.

Quæstio 325. An, & qualiter minori, tam excedenti, quam non excedenti decimum quartum annum adversus resignationem ab eo factam concedenda sit restitutio in integrum?

1. Respondeo ad primum: Si talis minor quatuordecim annis, seu impubes resignavit interveniente causa cognitione, & judicatum fuerit (intellige à Superiore) expediens pupillo renunciare; quia v. g. cum haberet plura beneficia, uno se exoneravit, restitui non debet; quia non videretur deceptus, adeoque non circumscriptus. l. ult. c. de in integ. restit. Parisi. cit. q. 7. n. 63. citans Rebuff. &c. Si verò resignavit sine tutore, & sine causa cognitione, erit restituendus; quia in hoc casu dicitur latus, juxta Parisi. cit. n. 63. qui pro hoc citat Rebuff. Paleor. Rotam, &c. Verum contra hanc secundam partem illud esse videtur, quod Castrop. cit. p. 2. s. 3. n. 13. ait de resignante minore pubere, nimirum, quodd, cum talis resignatio sine tutore à tali facta non valeat, auxilium resti-

tutionis in integrum implorare nequeat; cum hæc restitutio locum non habeat, nisi ubi dominium translatum fuit.

2. Respondeo ad secundum primò: Si minor pubes, seu major quatuordecim annis in resignatione non est latus; ut quia duo habebat beneficia, & alterutro commodè vivere poterat (ut expressè Pirh. cit. n. 23. Azor. loc. cit.) vel quia resignavit ad favorem alicujus consanguinei vel amici, aut cum vellet matrimonium vel religionem inire, aut ex alia simul causa, ita ut non possit considerari metus aut dolus resignatarii vel alterius, non est restituendus in integrum. Azor. Pirh. ll. cit. Parisi. n. 11. citans Cravet. conf. 90. n. 4. Rebuff. in pr. tit. de resign. v. ratione persona. in principio. Covar. l. 1. var. resol. c. 5. & c. quia restitutio in integrum non competit minoribus viginti quinque, nisi latus fuerint, l. non omnia. ff. de minorib. & l. minoribus. c. de in integ. restit. Azor. Pirh. ll. ult. cit. Parisi. n. 13. ac hinc Ecclesiam non restitui in integrum, si latus non fuit, procedereque eam rationem eò magis, quia sumus in spiritualibus, in quibus non datur regulariter restitutio, & sic non excusari talem minorem in his, quæ spectant ad salutem animæ v. g. non restitui adversus matrimonium & ingressum religionis.

3. Respondeo ad secundum secundò: Si minor pubes seu major quatuordecim annis in resignatione latus est facto alterius, restituendus est in integrum, si res adhuc est integra, seu necdum beneficium collatum est alteri. Parisi. n. 20. citans quamplurimis, qui restantur esse omnino communem. Idem expressè de tali minore, qui graviter latus est; quia resignavit beneficium, ex quo vivebat, tenent Azor. Pirh. ll. cit. Tond. loc. cit. n. 3. juncto n. 16. etfi de eo expressè mentionem non faciunt, an intervenerit factum alterius; pura inductio, vel dolus resignatarii aut alterius. Verum hic iterum occurret Castrop. & dicet, locum non esse in hoc restitutioni in integrum; quia talis resignatio beneficii, unde unice vivebat, valida non est, adeoque non translata dominii.

4. Respondeo ad secundum tertio: Talis minor latus graviter in resignatione vel ex facto tertii (ut expressè Parisi. n. 39. juncto n. 45.) quamvis n. 55. dicat: in judicando non recederem à contraria sententia, & ideo temperarem hanc responsionem, ut si fuerit latus dolo illius, qui obtinet beneficium, ab eo auferri possit, ne delictum ei patrocinetur. Si verò metu vel suasionem Episcopi, Episcopus deberet ei dare simile beneficium; ita expressè ait, tradere Archid. in c. certis. 15. q. 3. Vel etiam qui resignavit beneficium, unde unice vivebat, ut expressè addit Tond. & pro quo à Parisi. Pirh. & Azor citatur Covar. l. 1. var. resol. c. 5. n. 3. & à Tond. Berojus decis. 350. n. 4. restitui potest & debet in integrum, etiamsi res non sit amplius integra, sive etiam beneficium resignatum jam collatum alteri; quin & ut addit Tond. loc. cit. n. 4. etiamsi ipsa possessio in resignatarium translata fuerit, contra Butrium, Abb. (quamvis & hunc contrarium sentire asserat Azor) Hostiens. Archid. Franc. Cravet. &c. apud Parisi. n. 39. quia generalis regula juris est, minores graviter latus restituendos esse, nisi contrarium in jure reperiat expresse. l. si ex causa. & l. penult. ff. de minorib. Parisi. n. 44. Pirh. cit. n. 23. hic autem casus non reperitur exceptuatus in jure. Et sic restitutionem in integrum dari minori graviter latus,

læso, etiam quando res non est amplius integra, ut, quia in alium translata est. probat textus *l. fin. c. de recuperand. hered.* ubi: quod adversus repudiatam hereditatem paternam in integrum restitutionem obtinere possit minor, quamvis bona in emptores translata sint. Paris. *cit. n. 45.* Tond. *loc. cit. n. 4.* (quamvis hic dicat *n. 5.* hanc esse inter repudiatam hereditatem & resignantem beneficium differentiam, quod prior dicatur restitui non adversus damnum passum, sed adversus lucrum omissum; cum titulus hereditarius sit titulus lucrativus; volens autem restitui adversus resignationem beneficium agar de damno vitando, & jure quaesito recuperando; volens verò restitui adversus repudiatam hereditatem agar adversus lucrum omissum: Unde multò fortius debetur restitutio in integrum adversus beneficium renunciationem læsivam, etiam si alteri facta collatio) idque eò magis, quia restitutio in integrum justitiæ (qualis est illa, de qua hic) aufert jus alteri quaesitum etiam perfectè & plene. Paris. *n. 46.*

5. Sed neque obstat primò *l. quod sit minor. §. Scævola.* ubi restitutio minoribus negatur, etiam graviter læsis, si post læsionem bona in alium novo contractu translata fuerint: nam in casu dictæ *l.* hereditas à minore repudiata tamquam damnosa implicita litibus & ære alieno gravata, à substituto autem proprio ejus labore & sudore à litibus purgata, aliòve modo jam reddita lucrosa; adeoque non mirum quòd ad eam jam non amplius talem, qualis fuerat repudiata, non restituatur minor, ne aliàs plus restituereetur, quàm ablatum. Paris. *n. 51.* ubi & alias *hujus legis* explanationes ponit. Neque obstat secundò: quòd non detur in integrum restitutio minoribus re non amplius integrà, dum agitur de lucro; nam præterquam, quòd etiam ad lucrum restitui minorem tradunt Decius in *c. majoribus. de prebendis in principio* Tiraq. *de utroque retract. l. 1. §. 55. gl. 2. n. 9.* & alii apud Paris. *n. 52. in presente*, ubi agitur de recuperando beneficio, quòd semel obtinuerat minor, & incautus dimiserat, tractetur de damno vitando. Paris. *num. 52.* ex Covar. *loc. cit.* & Gig. *conf. 135. n. 11.* Tond. *loc. cit. n. 11.* citans insuper Peregrin. *de jure fisci. l. 5. tit. 2. n. 47.* & Put. *decis. 427. l. 2. in correct.* Addens quoque ex Guilielmo Benedic. in *c. Raynurius. v. adjuv. impuberi. n. 62.* quòd tractans de beneficio obtinendo videatur tractare de lucro, ideòque minor ad beneficium sibi debitum, quòd amisit, petere non potest tanquam læsus & damnus passus restitutionem. Neque tertio, quòd privatus beneficio non restituatur, si beneficium interim collatum alteri; nam id procedit de restitutione gratiosa, per quam non recuperantur bona distracta in tertium; nos verò in presente sumus in restitutione justitiæ, per quam, ut dictum, etiam aufertur jus plene quaesitum alteri. Paris. *cit. n. 52.* Neque obstat quartò: minorem in beneficalibus haberi pro majore. Nam ex eo, quòd habeatur major ad agendum & administrandum, sustinendamque personam legitimam in judicio, aliisque actibus (quòd in favorem minorum inductum est per *cit. c. ult. de judic. in 6.*) non sequitur, quòd ei interdicta sit restitutio in integrum, si lædatur; sive non excluditur à beneficio restitutionis in integrum competente illi aliunde. Paris. *n. 22.* Tond. *n. 12.* non fecit ac Ecclesia, quæ potest agere in judicio,

& tamen non impeditur petere restitutionem in integrum. Tond. *loc. cit. n. 13.*

6. Notat tamen post hæc omnia Tond. *n. 14.* quòd si minor passus fuerit adversarium pacifice possidere beneficium resignatum, difficulter possit in Gallia obtinere restitutionem adversus lapsum triennii, ac citat pro hoc Prob. in *addit. ad glos. pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. §. 1. v. impedimenti.* testantem se nunquam vidisse aut audivisse, quòd adversus decretum de pacificis possessoribus minor fuerit restitutus. Videndus de hoc Gomez. *ad reg. de trienn. q. 15.* ubi distinguit in hoc puncto, & ad quem se refert Chok. *ad eandem reg. n. 63.*

7. Negat etiam Paris. *n. 25.* restituendum minorem talem, etiam re adhuc integrà, præcisè ratione negligentie suæ & fragilitatis ætatis, dum ex ea incautus resignavit, non interveniente læsione ex dolo tertii. Contrarium probabilius, ut videtur, sentiantibus nimirum sufficere ad hanc restitutionem negligentiam & fragilitatem causatam ab ætate, Jo. And. in *c. auditis.* Menoch. *de recuperand. poss. remed. 15. n. 236.* & aliis, quos citat Paris. *istò n. 25.* & cum quibus sentire videntur Auctores illi supra citati; dum nullam facientes mentionem de facto seu dolo tertii, volunt restituendum etiam re non amplius integrà; dum resignavit beneficium (subintellige inconsultò & incautè ratione ætatis) ex quo vivebat (vel etiam ut specialiter Tond. *loc. cit. n. 29.*) si resignatio, intellige alterius etiam beneficium, per minorem inconsultò facta in favorem seu utilitatem personæ, sub cujus gubernatione existit, pura magistri seu preceptoris, pro quo citat Charon. *l. 1. respons. 46.* & Ricc. in *collect. collectan. 2977.* eò quòd ex *l. minoribus. c. de restit. in integ.* etiam læsi sine dolo adversarii in integrum restituendi, & quòd *l. 1. ff. de minoribus,* iis concessum remedium restitutionis propter ætatis fragilitatem; quæ tamen & similia procedere ait Paris. quando læduntur in temporalibus, utpote in quibus habentur pro minoribus, ait tamen etiam etiam Tond. *loc. cit. n. 17.* ex Lovet. quòd si ageretur de majore octodecim vel viginti annorum, in quo nulla considerari posset circumventio, Curiam, restitutionem contra beneficium resignationem solere denegare. Quin & *n. 18. in fine ex Paponz. l. 16. tit. 3. arreso 3.* dicit, ex sola ætate non conceditur restitutio in integrum, nisi alia concurrant.

8. Respondeo ad secundum quartò: Requirit læsionem magnam; Paris. *n. 26.* ex Covar. *l. 1. n. 41. resol. c. 5.* quia quoties in jure expessum non est, quæ læsio sit sufficiens ad dandam restitutionem, requiritur magna. *l. serò. ff. de in integ. restit.* ubi Gloss. & Doctores communiter Paris. *n. 27.* Læsiorem autem magnam esse in ordine ad hunc effectum, ut restitutio in integrum competat, etiam non obstante juramento, quæ est ultra dimidium, nemo dubitat, ait Paris. *n. 30. & 31.* citans Paul. à Castro in *authent. Sacramenta puerum. n. 10. c. si adversus venditorem.* Item læsio judicatur magna, quæ est circa dimidium. Paris. *cit. n. 31.* citans Menoch. *de arbit. jud. q. 70. n. 27.* Capoll. in *17. de simulat. contract. n. 209.* Item quæ est in tertia parte. Paris. *n. 32.* citans Abb. in *c. quinta vallis. de jur. jurando. n. 33. &c.* Item Auditores Rotæ 5. Martii 1543. apud Put. *decis. 437. l. 1.* existimasse, ait Paris. *n. 33.* læsum in quarta parte inducere dictam restitutionem, quin & eodem *n. 33. in principio* ait, læsio-

laxionem in sexta parte ceteri magnam, citat pro hoc Bart. in l. si societatem § arbitrorum, n. 25. ff. pro socio. Paritium conf. 89. n. 53. vol. 1. &c. de cetero prudentem iudicem inspectâ qualitate personarum aliisque conjecturis iudicaturum, an latio sit huiusmodi, ut per eam intret hoc remedium restitutionis in integrum, tradit Paris. n. 29. citans pro hoc Abb. C. Paris. II. paulò antè cit. Socin. junior. conf. 48. n. 22. l. 1. qui dicat hanc esse communem. & à qua non sit recedendum in iudicando. Porro onus probandi laxionem incumbit minori, quia fundat se in ea. Paris. n. 34. citans Gl. in c. presbyter. dist. 78. Abb. in c. in presentia. de probat. Natam conf. 514. n. 12. l. 2. &c. Probatur autem vel præsumptione vel per aspectum. Paris. n. 36. citans Menoch. casu 117. per tot. Bart. in l. de atate. n. 9. &c. vel verè, puta per testes, scripturas; Paris. n. 37. & 38. citans Socin. jun. conf. 3. n. 12. l. 2. Malcard. de probat. v. atas. &c.

9. Respondeo ad secundum quintò: In hac restitutione, quæ datur minori tam viginti quinque, quam quatuordecim annis, probabilis non requiritur nova collatio. Paris. cit. n. 67. in fine. citans Abb. in c. ex parte. de restit. spoliat. n. 18. restitutus enim recuperat pristinum jus, cum restitutio sit in pristinum statum restitutio, adeoque requiritur nova collatio; cum collatio sit juris in beneficio in alium translatio. Paris. n. 69. & 70. Ac ita datur restitutio in casibus, in quibus jus non abdicatur à resignatario. Paris. cit. n. 70. dicens esse communem omnium Doctorum, & refert se ad seipsum l. 1. q. 14. Quod si verum, infirmatur fundamentum Castrop. quo nixus negat, competere tali minori restitutionem in integrum; quia talis ejus resignatio est invalida, & non transfert dominium. Contrarium verò est, dum quis privatus ex suo delicto, postmodum obtinuit gratiosam restitutionem in integrum; quia is reverè privatus fuit suo jure in beneficio. Paris. n. 71. dicens, de hoc procedere doctrinam Anchar. in c. ex infirmatione. de simon. Item quando minor in resignatione non fuit laicus, ut quando resignavit in casibus permittis; quia tunc, cum valeat resignatio, verè per eam vacat beneficium, amissò jure, quod in eo habebat minor. Paris. cit. n. 70. dicens, de hoc casu intelligendum Cravertam conf. 90. n. 4.

10. Respondeo ad secundum sextò: Restitutus talis in integrum, nimirum restitutione hac, quæ est iustitia, dum laicus fuerat, recuperat locum pristinum in omnibus, & per omnia juxta communem regulam: tantum restitutio in integrum restituit, quantum latio abstulit. Paris. loc. cit. n. 75. Sic Canonicus recuperat locum pristinum, quem habebat in Collegio, stallum in choro. Paris. n. 80. Contrarium iterum contingit in restitutione gratiosa. Paris. n. 77. ex Menoch. de recuper. poss. remed. 10. n. 109.

11. Respondeo ad secundum denique: Dari tali minori laico ad restitutionem perendam quadriennium continuam, loquendo regulariter. Paris. n. 82. citans Bald. conf. 390. n. 5. l. 2. Socin. jun. conf. 128. n. 156. l. 1. &c. post quadriennium verò in beneficiis non datur restitutio. Paris. n. 83. citans Butt. in c. ad audientiam. de rescriptis. Rot. in assisicensi portionis. 3. Nov. 1540. &c. ed quod, licet detur Ecclesiæ restitutio in integrum, etiam post quadriennium, ut Gl. in c. 1. de in integ. restit. quando nimirum est enormissima latio; non tamen in beneficiis, utpote in quibus talis

enormissima latio considerari nequit, ut Put. decis. 63. l. 1. Paris. n. 85.

Quaestio 326. An, & qualiter ingressurus religionem, ante novitiatum inchoatum, seu ante susceptionem habitus, intuitu tamen ingressus religionis resignare possit beneficium?

1. Respondeo primò in genere: non esse ferè consultum beneficiatis, ut religionem ingressuri beneficiis suis autè renuncient. Laym. in c. ex transmissa. de renanc. n. 4. idque intelligendo etiam, licet haberent aliunde, unde vivant, vel non sit beneficium titolare.

2. Respondeo secundò: talem non posse validè renunciare beneficium, si ad illius titulum ordinatus est, vel non habeat aliunde, unde vivat commodè, Castrop. de benef. d. 6. p. 2. §. 3. n. 17. citans Barb. de potest. Episc. alleg. 99. n. 20. Mirand. in manuali Pralat. 10. l. 9. 23. a. 2. Garc. p. II. c. 9. n. 23. Pirh. de renunc. n. 25. Azor p. 2. l. 7. c. 20. q. 6. Castrop. Barb. & alii admittentes de cetero posse novitium resignare validè, etiam ante duos menses ultimos novitiatùs, de quo paulò post præcisè moventur; quia id est contra Trid. sess. 21. c. 2. juxta dicta §. præced. ubi dictum generaliter, nullum posse resignare beneficium titolare, vel aliud, si non habeat aliunde, unde vivat: & quo loco habetur, quòd resignans teneatur facere mentionem, se ad titulum illius beneficii fuisse promotum, & aliter facta resignatio nulla sit, etiam si postea confiterit, sic ordinatum tempore resignationis beneficii habuisse aliunde, unde viveret commodè, ut Chok. ad reg. 44. cancell. de ingressu relig. n. 9. Azor. verò Pirh. & alii moventur insuper, quia id est in fraudem alterius decreti Trid. nempe sess. 25. c. 16. de reg. ubi inhibetur fieri à novitio renunciatio ante duos ultimos menses novitiatùs, & sic testantur S. Congregationem declarasse hoc decretum locum quoque habere in ingressuris Novitiatum. Unde

3. Respondeo tertio: idem videri dicendum de tali ingressuro novitiatum, quòd validè resignare nequeat, dum resignatio sit intuitu religionis ingrediendæ, etsi de cetero resignans jam esset acceptatus, seu admissus ad Ordinem, nondum tamen ingressus novitiatum, Chok. cit. n. 8. Neque binis his responsionibus nostris contraria est constitutio Pii V. 58. in qua conceditur Ordinariis facultas admittendi resignationem ingressuri religionem vel matrimonium, si mox à resignatione ipsa id exequatur, seu religionem ingrediatur, vel matrimonium contrahat. Patet enim ex his ipsis postremis verbis, seu ex conditione, sub qua tantum id illis conceditur, loqui Pontificem de ingressuris religionem per professionem, uti & de ingressuris matrimonium per verba de præsentibus, & non de ingressuris solum per habitus susceptionem seu Novitiatùs inchoationem; ne aliàs, si posset admittere resignationem illius, qui vult habitum suscipere, si is postea exiret intra annum probationis, remaneret sine beneficio & sustentatione. Garc. cit. n. 23. Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 13. Sed neque dici potest, quòd tradunt Fusc. de visitat. l. 2. c. 28. n. 18. Paris. l. 5. q. ult. n. 165. apud Garc. n. 24. quòd Ordinarius admittere possit resignationem ingressuri religionem per habitus susceptionem, si statim ingrediatur, seu habitum suscipiat;

piat; eo tamen sic ingresso, beneficium illud statim non posse conferri, sed expectandum per annum, si intra quem potest exire, & sic interea non vacare illud beneficium; nam ut rectè Garc. cit. n. 24. per renunciationem legitime admissam statim vacat beneficium, & potest conferri, ut habet communis.

Questio 327. An in hoc casu beneficii titularis, aut non suppetentis aliunde sustentationis resignari possit beneficium ab actu novitio ante professionem, servata tamen forma à Trid. cit. c. 16. sess. 25. præscripta?

Respondeo: Non convenire in hoc auctores; nam in primis id negat Eman. Roderiq. to. sum. 2. c. 7. n. 35. apud Castrop. loc. cit. nu. 16. ed quod à Trid. sess. 21. c. 2. expressè & generaliter prohibetur resignatio in hoc casu. Secundò Th. Sanch. l. 7. in decalog. c. 5. nu. 18. apud Castrop. ibid. affirmat directè oppositum, absolute dicendo, servatis illis statutis à Trid. conditionibus posse fieri hanc resignationem, factà tamen mentione, quod ad illius titulum ordinatus fuerit, ed quod resignatio hæc tacitam hanc habeat conditionem, ut professio sequatur, illàque non securà beneficium reddatur Novitio, etiam si alteri fuerit collatum. Tertid: id posse novitium, si certus sit de professione, tenet Paris. l. 3. q. 13. nu. 9. dicens in isto casu titularis beneficii &c. non debere admitti resignationem, nisi habeatur certitudo de professione. Quartò: Castrop. ipse loc. cit. nu. 18. tenet, novitium proximum professioni posse resignare beneficium tam absolute coram Ordinario, quam in favorem coram Papà, dum aliunde non habet, unde vivat, vel ad illius beneficii titulum fuit ordinatus, factà hujus qualitatibus mentione, ed quod sic habeat praxis, & durum sit, privare in hoc casu novitium potestate resignandi, & cogere, ut permittat professione securà beneficium vacare. Neque etiam inde fiat, quod si casu professionem non emitteret, beneficium sit privatus, quia illa resignatio non habet effectum, quousque professionem emittat; ac proinde nec Ordinarius providere possit hoc beneficium, nec valeat ejus provisio; quia non purgatur conditio imbibita ex juris dispositione in renunciatione, & consequenter vacet illud beneficium.

Questio 328. An, & qualiter Novitius extra præcedentem casum, seu ubi beneficium etiam non esset titolare, haberetque aliunde, unde viveret, resignare possit dur ante Novitiam?

Respondeo: Tamen si, quantum est de jure communi, nempe juxta c. beneficium. de regular. in 6. & ex c. transmissa. de renunc. quocumque tempore durantis Novitiatús possit resignare, etiam in favorem, & absque Superioris sui regularis consensu; cum habeat adhuc proprium velle ac nolle, plenumque rerum suarum dominium. Azor. Pirh. l. cit. cum communi, Probabilius tamen videtur & saltem communius receptum, id eum non posse hodieum vi decreti Trid. sess. 25. c. 16. de regular. ubi Concilium quamlibet renunciationem ante professionem factam, etiam cum juramento, & in favorem causa præ annullat, nisi fiat intra duos menses proximos professioni, & cum licen-

tia Episcopi, seu ejus Vicarii, & de facto professio sequatur, cum hoc decretum locum habeat non solum in renunciatione bonorum temporalium, sed & beneficiorum ob rationis (quæ est, ne temerè quis resignet, dum in probatione versatur, & postea, si forte non admittatur ad professionem, vel illam ipse emittere nolit, & rebus suis & religionis statu privatus existat, vel ne ob renunciationem jam factam minus liberè à religione discedere queat. Chok. pauld post citand. n. 13. Pirh. loc. cit. Paris. cit. q. 13. n. 5.) paritatem. Hanc sententiam tenet Pirh. Azor. Paris. l. cit. testantur sic lape respondisse S. Congregationem. Laym. in c. ex transmissa. de renunc. nu. 4. Chok. ad reg. 44. nu. 7. Majol. de irreg. c. 6. post. n. 1. Sanch. in decalog. l. 5. nu. 37. & 38. pluribus rationibus id comprobat. Tond. p. 2. c. 5. s. 6. num. 22. citans insuper Marc. Anton. l. i. resolut. 112. cas. 62. Mirand. in manuali pralari. to. 1. q. 23. a. 5. Item sum. to. 3. de relig. l. 5. c. 16. nu. 12. Cevall. communium contra communes. q. 121. n. 4. & 5. Sperell. decis. fori Eccles. decis. 16. nu. 82. Alphons. de Leon. q. 4. praxi. 1. nu. 82. & plures alii apud Barb. juris Eccles. c. 42. n. 233. dicentem, hanc sententiam esse receptiorem, etiam contraria in puncto juris sit verior.

2. Contrariam sententiam, nimirum posse Novitium etiam ante duos illos menses, & sine illis solennitatibus renunciare validè in favorem beneficium; ed quod decretum illud Trid. non habeat locum in renunciatione beneficiorum, sed tantum in renunciatione aliorum bonorum (quod exinde satis colligi ait Castrop. quod loquatur de renunciatione in favorem causa præ, in cuius favorem renunciari nequeunt beneficia) adeoque cum id saltem non exprimitur à Trid. non sit recedendum à jure communi hanc renunciationem permittente Novitii sine dictis solennitatibus: hanc inquam sententiam tenent Castrop. loc. cit. nu. 15. Barbof. de potest. Ep. allegat. 99. nu. 19. & loc. pauld ante cit. citans Tambade jure Abbat. to. 3. d. 6. q. 10. nu. 3. Machado. to. 2. l. 5. p. 1. tr. 3. documento 1. num. 6. Villalobos. &c. Garc. loc. cit. n. 12. subdens n. 14. se nunquam vidisse, aut invenisse, adeoque se non credere S. Congregationem tenuisse, dictum Trid. decretum habere locum in renunciatione beneficii, quorum sententiam probabilem dicunt Pirh. & alii. Porro qui primam sectantur sententiam, consequenter tenent, Episcopum non nisi post emissam professionem conferre posse resignata à Novitio beneficia; ed quod talis resignatio hanc tacitam contineat conditionem, si professio sequatur, ità expressè Pirh. loc. cit. Paris. num. 7. Chok. loc. cit. n. 15. citans pro hoc Zechum. de benef. c. ult. n. 2. Alphons. de Leon. loc. cit. apud Barb. qui etiam addit, aliàs collatum, antequam talis profiteatur, si non profiteatur de facto, esse reddendum Novitio egredienti, professum verò nulliter, tradit ibidem idem Alphons. si ejus professio fuerit declarata nulla, exeat à religione, non posse habere regressum ad beneficium sic resignatum, & renunciationem illius, etiam si fiat ex qualibet causa, tamen semper simpliciter censeri factam, ne collatio eorum maneat in suspensio. Quin & addit idem Alphons. de facto fuisse declaratum, talem nulliter professum, non posse obtinere mandatum de manutenendo contra eum, qui à Papa fuit ex dicta causa provisus, & missus in possessionem. Tradit quoque Paris. cit. q. 13. n. 14. quod si ille, qui emittit professionem obtinuit à Papa ex aliqua causa,

causa, ut possit exire claustro, & degere in habitu clericali seculari, & habere beneficia, non tamen possit obtinere illud, quod habebat ante professionem, & ex causa professionis dimisit, citat pro hoc Innoc. Host. Abb. in c. post translationem. de renunc. & Majol. ubi ante l. 3. c. 6.

3. Denique ad dictam renunciationem factam intra 2. illos menses juxta decretum Trid. non requiritur consensus Superioris regularis, tradunt Pirh. Azor. ll. cit. occasione horum multa utiliter leges apud Barbof. cit. c. 42. ferè per tot. de bonorum aliorum renunc. aliisque contractibus, testamentis &c. factis à talibus ad religionem transeuntibus. Item vide Engels ad tit. de regular. & transeuntibus ad religionem, a n. serè 27.

Questio 329. An religiosus resignare possit beneficium suum?

Respondeo: Præter dicta §. precedenti, ubi quod Abbatia regularis & Prioratus resignari possit, sed hanc obtinens est religiosus. Item quod beneficia manualia, qualia ferè sunt beneficia regularia religiosorum, resignari queant. Potest religiosus prælaturæ, etiam extraneæ, quam legitime, seu de licentia sui Superioris regularis (hujus enim licentia ad hoc requiritur, de quo vide Laym. c. si religiosus. de elect. in 6. §. quia vero. à n. 2.) acceptavit, renunciare, etiam absque prælati Ordinis consensu. Laym. locoyam cit. n. 6. citans Sanch. l. 7. de relig. c. 29. n. 70. contra Imol. in c. Raynuius. de testam. n. 71. Quia sicut Ordinis prælatus religiosum cogere nequit ad acceptandam dignitatem extra ordinem, ut Laym. Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 15. q. 3. dicto 2. ita nec eum cogere potest ad reninendum, seu non renunciandum, adeoque sine licentia potest eam resignare, quia religiosus velle & nolle non habet, seu dependet ex voluntate prælati in iis tantum, quæ ad Ordinis regulam & institutum spectant; prælatura autem extra ordinem magis subducit religiosum à regula & instituto, ita ferè Laym. ad cit. c. si religiosus. sub. cit. n. 6.

Questio 330. An femina v. g. Abbatissa possit resignare?

Respondeo primò: Suppositionis loco, tametsi femina, ut dictum alias, utpote incapax ordinis Ecclesiastici, habere nequeat in rigore beneficium Ecclesiasticum. Paris. l. 3. q. 12. n. 1. & 2. (addens tamen hoc procedere in beneficiis simplicibus & curatis) habere tamen potest, ut idem n. 3. beneficium habens in se dignitatem & administrationem, scilicet Abbatissatum & Priorissatum, seu quocunque alio nomine vocetur, non secus ac Abbates habent dignitatem cum administratione; & quandoque non in solas moniales suas, sed etiam extra; & ideo visitare possunt non quidem per seipsas, sed aliis committendo visitationem, ut Pavin. tr. de visitat. q. 33. Pufcus de visitat. l. 1. c. 2. n. 15. & alii apud Paris. n. 5. & sic posse Papam concedere feminae dignitatem in titulum vel administrationem, faciendo illam Abbatissam seu Priorissam, vel Præpositam perpetuam, ait Paris. loc. cit. n. 13. ex Sarn. in reg. de trienn. q. 3. Mandos. de infirm. a. 3. n. 1. adeoque feminas posse habere prælaturas, ait ibidem n. 14. ex Rebuff. de pacif. poss. n. 4. & consequenter, ut concludit n. 15. Abbatissatum esse beneficium, non masculorum, sed foeminarum. His positis,

P. Lauren. Fori Benef. Tom. III.

2. Respondeo secundò: Talem foeminam habentem istiusmodi dignitatem in titulum, vel administrationem à Papa, posse illam resignare, etiam in favorem. Paris. loc. cit. citans Sarn. de infirm. resig. q. 6. Mandos. ad eandem reg. q. 3. & Rotam in Tullens. Abbatissatis. Unde etiam locum habet regula de triennali in foemina, si ea per triennium pacifice possederit dignitatem Ecclesiasticam, ut non possit molestari in petitorio, nec in possessorio. Paris. n. 20. citans Sarn. ad reg. de trienn. q. 3. Rebuff. de pacif. poss. in 1. ampliat. n. 3. Item locum habet regula de infirm. resignan. Paris. n. 22. citans Sarn. ad hanc reg. q. 6. Mandos. q. 3. Subjungit nihilominus Paris. nu. 23. hodieum istiusmodi resignationem in favorem in Italia non admittendam propter constitutionem Gregorii XIII. 84. statuentem, ut Abbatissa & alia Præfata monialium in Italia ad triennium tantum eligantur. Quod ipsum tamen limitandum ait: Nisi admitteretur resignatio talis cum derogatione dictæ constitutionis.

Questio 331. An exempti resignare possint sua beneficia?

Respondeo affirmativè: Paris. l. 3. q. 11. n. 1. citans gl. inc. si Abbatem. de electione. in 6. Calderin. cons. 3. de renunc. Per. de Perusio. tr. de perm. p. 2. q. ult. cum communi. Nequit tamen hæc resignatio fieri coram Ordinario, sed faciendam coram Papa, de quo §. seq. vide plura compendio dicta de exemptis apud Paris. cit. q. 11. à n. 3.

Questio 332. An infirmi resignare possint, ita ut rata & firma sit eorum resignatio?

Respondeo ad primum: Graviter infirmi etiam morti proximi resignare possunt, non tantum simpliciter, sed & in favorem; quia tales & alios legitimos actus celebrare possunt, v. g. transigere, condere testamentum, matrimonium contrahere, examinari in testes, conferre beneficia, leges condere, absolvere &c. Paris. l. 3. q. 10. per tot. Garc. p. 11. c. 3. nu. 57. Azor. p. 2. l. 7. c. 20. q. 5. Pirh. ad tit. de renunc. n. 30.

2. Respondeo ad secundum: Verumtamen resignatio infirmi, dum constat de infirmitate resignantis non solet admitti in Curia, nisi resignans post factam resignationem supervixerit 20. diebus. Paris. loc. cit. n. 8. Pirh. Garc. Azor. ll. cit. Et talis resignatio, ubi obitus resignantis contigerit intra 20. dies, nulla est; de quo est regula Cancellariæ de infirmis resignantibus, seu de 20. quæ est in ordine 19. & quæ sic habet, prout exstat apud Lott. l. 3. p. 15. nu. 1. & alios juxta publicationem factam ab Alex. VII. die 7. Aprilis 1655. Item voluit, ut si quis in infirmitate constitutus resignaverit, sive in Romana Curia, sive extra illam aliquod beneficium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius commenda cesserit, seu ipsius beneficii dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra 20. dies per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, de ipsa infirmitate deceaserit, & ipsum beneficium quovis auctoritate conferatur, collatio hujusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare &c. Circa quam regulam, quia ejus usus hodieum est frequentissimus, ut Paris. l. 12. in præfat. & Chok. ad hanc regulam nu. 9. plura examinanda veniunt.

Uude

Questio 333. Quenam hujus regula origo & causa, seu ratio?

Respondeo primò: Hanc regulam originem suam habuisse, seu editam primò fuisse à Bonifacio 8. testatur Paris. l. 12. in *prefat. n. 2.* Azor. p. 2. l. 7. c. 28. ad initium: quam deinceps alii pontifices innovarunt & auctiorem fecerunt, addendo hinc inde aliqua, prout accuratè videre est apud Paris. loc. cit. à n. 3.

2. Respondeo secundò: Emanasse hanc regulam ob duas præcipuè causas, nimirum primò, ad obviandum fraudibus; ne scilicet per istiusmodi ab infirmis factas resignationes procuratas fraudentur Ordinarii à collatione ipsis cõperente, expectantes seu habentes expectativam, mandatarii nominati excludantur à suis juribus per expectativam vel nominationem quasitis; dum scilicet his omnibus per tales resignationes præcluditur via ad beneficia, quæ alias per obitum vacatura essent assecuturi. Paris. l. 12. q. 1. n. 1. Azor. loc. cit. q. 1. Gloss. Antiq. apud Chok. ad hanc. reg. num. 1. Pirh. ad tit. de renunc. n. 30. Et hanc primam rationem extractam esse, & spiritum recipere ex c. 2. de renunc. in 6. citatis pluribus contra Mandos. ostendit Paris. loc. cit. à n. 3. Secundò: ad obviandum successioni quasi hæreditariæ in beneficiis, ne scilicet de beneficiis disponatur per viam successio- nis, seu modum ultimæ voluntatis, sicut de hæ- ditate, seu de bonis patrimonialibus. Auctores iidem *loc. cit.* His binis rationibus tertiam addit Paris. n. 25. consideratam à Rota in *Majoricens. Parochialis. 27. Martii. 1549.* ne scilicet infirmus cogitatio- ne mortis turbatus non valens rectè considerare de persona idoneâ Ecclesiæ, amicorum & consanguineorum blandimentis & suggestionibus permotus de hoc statuatur, ac sic præjudicet Ecclesiæ & beneficio resignato, quemadmodum ex hoc capite prætextu erroris & insufficientiæ suæ Julius 2. in articulo mortis, etiam instantissimè rogatus recusatit creare aliquem cardinalem de domo sua, ut ex Guicciardino. l. 11. *Historiar.* Paris. loc. cit. n. 26. Quartam denique n. 29. subjungit ex Cravett. *conf. 88. n. 12.* quia ex tali resignatione imminet votum captanda mortis.

Questio 334. An regula hac favorabilis, an odiosa?

Respondeo: Regulam hanc à jure communi exorbitantem, utpote quo aliàs morti vicinis permittitur facultas celebrandi actus legitimos, puta testandi, donandi, contrahendi &c. & hinc odiosam censent Mandos. ad hanc. reg. q. 1. n. 4. Decius. *conf. 224.* Sarn. ad hanc. reg. q. 9. & 13. Gamb. de off. & pot. leg. l. 6. tit. de pens. q. 24. nu. 634. & alii plures apud Paris. l. 12. q. 2. à num. 1. pro quibus insuper facit, quòd regula Cancell. sint stricti juris, ut Sarn. in *proam ad has regulas nu. 4.* C. Paris. *conf. 19. n. 3. vol. 4.* apud Paris. n. 8. Et quia annullat omnes actus, quæ dici potest pœna, ut Abb. in c. 2. de *constit. n. 5.* & alii apud Paris. n. 7. Et quia facultas conferendi competens Ordinario, quæ favorabilis censetur, impeditur; & quia taxat certum tempus. &c. Contrarium tamen tanquam verius, nimirum esse hanc regulam juri communi conformem, utpote damnanti & vetanti, c. 1. de *preb. c. ad extirpandas. c. duorum. de filiis presbyt.* Similem in beneficiis quasi hæreditario jure successione, tradunt Paris. cit. q. 2. n. 9. citato Rebuff. ad hanc. reg.

gl. 4. n. 9. & c. ed quòd emanavit ad tollendas fraudes; dispositio autem occurrens fraudibus dicitur favorabilis. Paris. num. 10. & 11. ex Felin. in c. de quarta. de *prescriptio. Caputaq. decis. 15. nu. 7. p. 2.* Quemadmodum ideo constitutio de publicandis resignationibus dicitur favorabilis. Paris. n. 19. ex Caputaq. Item quæ ad publicam hominum utilitatem emanarunt, dicuntur favorabilia, ut Decius in c. *Ecclesia S. Mariae, de constitut.* Paris. n. 16. Item emanata ad vitanda peccata, & consulendum animæ, dicuntur favorabilia, & sunt extendenda, ut gl. in c. *sciant. de Elect. in 6. v. alios.* Paris. nu. 17. Nec obstat, quòd respectu ordinariorum collatorum sit odiosa; nam præterquam, quòd absurdum non sit, eandem dispositionem esse favorabilem & odiosam diversis respectibus, Chok. ad hanc. reg. n. 41. Paris. cit. q. 2. nu. 24. citans Bald. Decium, Curtium Jun. ad considerandum, num dispositio dicenda sit simpliciter odiosa, an favorabilis, id attendendum, quòd principaliter in ea agitur. Paris. n. 23. ex Calderin. de *verbor. signif. conf. n. 14.* Sic senatus consulum Vellejanum favorabile æstimatur, quia principaliter introductum in favorem fœminarum; licet odium & damnum inferat his, qui eas pro intercessoribus accipiunt. Paris. n. 26. ex Calderin. loc. cit. sic statutum, quòd masculi excludant fœminas; quia principaliter emanavit in favorem masculorum, & pro conservandis bonis in familia; licet contineat odium fœminarum, dicitur favorabile, attentà nimirum, ut debet, ratione principali. Paris. n. 22. jam verò regula hæc emanavit principaliter ad tollendas fraudes. Sed nec obstat, quòd regula Cancell. sint stricti juris, id enim procedit, quatenus sunt contra jus, ut Sarn. in *proam. q. 2.* Paris. n. 28. regula autem hæc non est contra jus, ut dictum; quòd enim alii actus legitimi sint liciti infirmis, id in jure exprimitur expressis casibus, contrarium autem disponit de beneficiorum resignationibus. Paris. n. 22.

Questio 335. In quibus beneficiis hac regula locum habeat?

Respondeo primò in genere: comprehèdi sub hac regula omnia beneficia, ut colligitur ex illis verbis: *Si quis aliquod beneficium.* Paris. l. 12. q. 3. n. 1. Chok. ad hanc. reg. n. 19. Tond. in *qq. benef. p. 3. c. 169. n. 22.* Castrop. de *benef. d. 6. p. 2. §. 3. n. 8.*

2. Respondeo secundò in particulari: Comprehenduntur itaque primò tam simplicia quàm curata & dignitates. Paris. cit. q. 3. n. 2. citans Rebuff. ad hanc. reg. gl. 5.

3. Secundò: tam sœcularia quàm regularia. Paris. *ibidem n. 5.* Rebuff. *ubi antè.* Chok. n. 19. citans Germon. de *indult. Cardinal. §. regularia. n. 33.* Tond. n. 24.

4. Tertio: Hospitale, altare, Capella, oratorium. Paris. n. 5. & 6. cum, si hæc dentur in titulum, sint beneficia. Paris. cit. n. 6. citatis pluribus; & verbum, quo utitur regula, est generale complectens omne genus beneficiorum, Paris. num. 4. ex Cravett. *conf. 294. n. 1.*

5. Quarto: Præceptoriz. Tond. loc. cit. n. 23. sub hac tamen limitatione; si sint perpetuæ, datæ in titulum perpetui beneficii, aliàs secus. Mandos. ad hanc. reg. q. 20. ubi, licet id affirmat sub eadem jam dicta limitatione, postea tamen teste Chok. n. 19. indistinctè vult, ejusmodi resignationes Præceptoriarum, quæ sunt in Curia, cadere sub dispositione hujus regula, uti & id sine dicta limita-

tione tradit Paris. *cit. q. 3. n. 7. 8. & 9.* eò quòd in his considerari possit eadem ratio fraudis.

6. Quintò: Beneficia patrimonialia, hoc est, quæ conferri debent filiis naturalibus loci, seu ex certo loco oriundis. Tond. *loc. cit. n. 22.* Chok. *cit. n. 19.* Paris. *n. 10.* citans Mandof. *ad hanc reg. q. 15.* Selv. *p. 3. q. 12. n. 27.*

7. Sextò: Beneficia juris patronatûs; quia & in his eadem ratio fraudis considerari potest. Paris. *n. 22.* citans Rotam in *Parmens. benefic. 18. Febr. 1588.* Rebuff. *de nominat. q. 16. in fine.* & ad hanc reg. *gl. 14. n. 6. & c.* Pirh. *loc. cit. n. 31.* Azor. *loc. cit. q. 6.* Tond. *loc. cit. n. 25.* contra Decium & Sarn. apud Paris. Unde, si resignans, five coram Ordinario, five coram Papa, beneficium patronatum, moriatur intra 20. dies, beneficium quidem vacat, non tamen per resignationem sed per obitum; & hinc patronus præsentare potest, non obstante dictâ resignatione, utpote invalidâ; five Papa vel Ordinarius illud liberè conferre non poterit, sed tantùm ad præsentationem. Pirh. Azor. Tond. *ll. cit.* Paris. *n. 38.* Quin et si intra 20. dies talis resignans moriatur, vacabit beneficium per obitum illius, etiam non obstante quâcumque jam factâ collatione & provisione, etiam factâ ad præsentationem patroni, & patronus, qui jam præsentârat tanquam ad vacans per resignationem, potest iterum præsentare ad vacans per obitum; siquidem, sicut illa resignatio, ita & præsentatio (idem est de electione) ad vacans per resignationem, uti & illam subsecuta institutio est nulla vi hujus regulæ. Nam et si nomen collationis, quo solo utitur regulæ, & quam invalidat, aliâs distinguitur ab institutione, præsentatione, electione, confirmatione, hic tamen sumitur generaliter, prout comprehendit collationem necessariam, hoc est, factam præviâ præsentatione, seu institutionem, & quamvis aliam provisionem, Paris. *n. 24. junctio n. 31. & 32.* Pirh. Azor. *ll. cit.* quia ex quo regulæ prohibet & annullat collationem, annullat quoque omne necessarium antecedens, qualis est præsentatio respectu collationis necessaria. Paris. *n. 23. junctio n. 24.*

8. Septimò: Beneficia electiva, uti id colligitur ex generalitate verbi *beneficium* positi in hac regulæ, & ex eadem ratione fraudis, quæ & in his locum habere potest. Paris. *n. 39.* citans Rebuff. *ad hanc reg. gl. 14. n. 6. & c.* Tond. *n. 24.*

9. Octavò: Reservata & litigiosa. Paris. *cit. n. 39.* Rebuff. *ubi antè.* Azor. *cit. q. 6.*

10. Nonò: Commendæ, ut patet ex ipsis regulæ verbis à posterioribus pontificibus adjectis. Chok. *n. 19.* Tond. *n. 24.*

11. Decimò: Beneficia unita, ut colligitur ex illis regulæ verbis: *Seu ipsius beneficii unionis dissolutionem consenserit*, quæ verba locum habent, quoties unio esset facta ad vitam alicujus, utpote inventa ad effectum, ut quis assequi possit, & retinere incompatibilia, quæ aliâs habere non possit, Paris. *cit. q. 3. n. 48.* Chok. *nu. 19.* Pirh. *de renunc. n. 32.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. q. 6.* contra Sarn. *hic q. 15.* & alios apud Paris. tenentes contrarium, eò quòd beneficium unitum non dicatur ampliùs beneficium, adeòque cedens tale beneficium nihil dicitur resignare. Sic itaque habens beneficium unitum suo beneficio, vel suæ Ecclesiæ, si consentiat, ut dissolvatur unio, & beneficium illud unitum conferatur alteri, vel uniatum alteri beneficio vel loco: Sive etiam, si resignet illud in favorem (dum nimirum adest derogatio unionis, hæc enim nisi

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III.

adit, non tenet cessio beneficii uniti, ut Bellamer. in *tr. de permut. p. 3.* Paris. *loc. cit. n. 51.* dicens commune) & dein moriatur infra 20. dies, habet locum hæc regulæ, five beneficium illud vacabit per obitum, non secus, ac illud beneficium, cui unitum, seu cui per unionem commixtum fuerat, ac si nulla resignatio intercessisset. Paris. *n. 49.* Idem est de eo, qui beneficium suum dimittit, ad effectum, ut alicui collegio alterive loco pio uniatum seu incorporetur (five dicatur hæc vera resignatio, five dimissio; cum regulæ loquatur de quacumque dimissione. Paris. *cit. n. 49. in fine.*) si postea infra 20. dies moriatur, beneficium illud vacat per obitum. Pirh. Azor. Paris. *locis ultimò cit.* citans Mandof. *hic q. 10. n. 2.* Et sic non procedit dicta incorporatio seu unio faciendi vi resignationis factæ; sed ad quem spectat collatio illius beneficii, conferet illud, ac si nulla resignatio intercessisset, quia collatio illius facta in vim talis resignationis, resignante moriente infra 20. dies, annullatur per hanc regulam.

12. Undecimò, beneficia consistorialia, dum de iis disponit Papa extra consistorium; quia viget eadem ratio fraudis. Paris. *loc. cit. n. 40.* dicens, sic observari de stylo, & ex eo Azor. *loc. cit.* Secus est, five non comprehenduntur hæc beneficia sub hac regulæ, dum de iis disponit Papa in consistorio. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 42.* citans Sarnens. *hic q. 14. nu. 2.* eò quòd tunc cessent fraudes, cum de iis etiam per obitum vacantibus Ordinarii providere non possint; neque illa expectantes excipere possint, adeòque nec hi, nec ordinarii collatores fraudentur per hujusmodi resignationes. Paris. *nu. 43.* quin & cum beneficia hæc non soleant concedi, priusquam per Papam & cardinales persona resignatarii approbata fuerit: unde cessat non tantùm ratio fraudis, sed etiam ratio successione; cum ea beneficia non per supplicationem, sed per schedulam ad relationem conferantur. Et persona videtur electa à Papa, & esto, sinistra aliqua suspicio considerari possit, scientia tamen & præsentia Papæ purgat omnem suspicionem; & ideo necessè non est, ut servetur subtilitas hujus regulæ. Siquidem in Consistorio principis non consideratur de subtilitatibus juris; quia ibi attenditur magis veritas, quàm judiciorum ritus; ac ideo dici solet: coram Principe ordo juris non servatur, juxta *c. ad petitionem, de accusat. & Bald. in l. ult. c. de ll. unde & hæc beneficia, cum provideantur in Consistorio per resignationem, non egent publicatione, ita ferè Paris. *à cit. n. 43.* Arque ita non solum Episcopatus & Archiepiscopatus, sed & Abbatia & Prioratus, dum conferuntur in Consistorio, non cadunt sub hac regulæ. Paris. *n. 45.**

13. Duodecimò, regulæ procedit etiam in eo, qui resignat juri suo quæsitò in aliquo beneficio vigore gratiæ alicujus, v. g. per solam supplicationem signatam ante expeditas literas. Paris. *n. 48.* Azor. *loc. cit.* qui et si dicat, procedere de jure quæsitò ad beneficium, intelligit tamen reipsa id de jure quæsitò resignanti in beneficio; quia utitur eodem exemplo supplicationis signatæ: et si enim gratia dicatur informis literis non expeditis, mox tamè à signata supplicatio acquiritur in beneficio, & gratia est perfecta ad hunc effectum, ut resignari queat, Paris. *n. 61.* adeòque commodum resignationis acquiritur resignatario, si resignans supervivat 20. dies. Et sic adhuc militat ratio regulæ: nimirum fraudis, & dispositionis liberæ de beneficio, veluti de rebus temporalibus. Paris. *n. 59.*

P 3

14. De

14. Decimo tertio: è contra non comprehenduntur hęc regulā pensiones Ecclesiasticę, itā ut valida sit translatio pensionis, etsi transferens moriatur intra 20. dies. Azor. *loc. cit.* Paris. *nu. 53.* citantes Gomez. *hic q. 16.* & Mandos. *q. 11.* pensio enim nec est propriè beneficium, itā ut in qualibet materia, etiam stricta, veniat nomine illius; Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 55.* Mandos. *ubi ante.* nec vacat, sed extinguitur. Azor. *loc. cit.* nec resignatur, sed transfertur; regula autem loquitur de resignatione. Paris. *n. 55.* Azor. *loc. cit.* Adde, quod regulariter in gratis translationis pensionis solet concedi, ut possit transferri, etiam in articulo mortis, adeoque opus non est, super vivere transferentem 20. dies. Paris. *n. 56.* quinimò posse pensionem in articulo mortis transferri, etiam si data non sit isticmodi facultas, tradit Paris. *nu. 57.* dicens sic resolutum à Rota in *Gadicensi pensionis. 23. Martii Anno 1541.* teste Puteo.

15. Decimo quarto: Neque etiam comprehenduntur hac regulā officia Curie Romanę secularia; quia in his cessat ratio regulę, dum beneficia non sunt, sed vendi etiam possunt ac solent, ac ideo in iis prohibita non est successio quasi hereditaria. Azor. *loc. cit.* Paris. *nu. 62.* citans Sarnens. ac dicens communem. Talia officia esse non solum Scriptorum Apostolicorum, Camerariorum & similium, sed etiam Vice-Cancellarii & majoris Penitentiarii, ex Sarnensi dicit Paris. *cit. n. 62. in fine.* Secus est de officiis spiritualibus; cum hæc sint beneficia, & in iis militet mens & ratio regulę.

Questio 336. Quos, seu quorum beneficia comprehendat hæc regula?

Respondeo primò in genere; comprehenduntur absolute omnes resignantes; cum regula loquatur simpliciter de omni resignante, dicendo: *siquis &c. l. 12. q. 4. n. 1. cum communi.*

2. Respondeo secundò in specie: Primò locum eam habere in Papa, ex Sarnensi *hic q. 1.* Rebuff. *in praxi. ad hanc regulam. gl. 1. n. 3.* dicit Paris. *loc. cit. nu. 3.* quatenus prohibitum ei, in mortis articulo constituere sibi, seu eligere successorum. Verum bene dicit Paris. super sedere se de hoc scribere, cum, ut Mandos. *hic ad initium,* recesserit ab orbe & urbe, & hodieum non eveniat.

3. Secundò: Cardinales infirmi resignantes suas dignitates & beneficia, comprehenduntur hac regulā Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 3. num. 5.* Pirh. *ad rit. de renunc. c. 31.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. q. 2.* Chok. *ad hanc reg. n. 10.* cum Parisio *loc. cit. n. 7.* citante Sarnensem *hic q. 3.* contra Mandos. *hic q. 2. n. 8.* & sequitur nixum maxime auctoritate Barbatii *conf. 23. n. 18. vol. 1. & tract. de prestant. Cardinal. in fine.* C. Parisii, Gigas, & aliorum plurium apud Paris. *nu. 4.* censentium, Cardinales non teneri regulis Cancellarię, utpote odiosis & exorbitantibus, cum etsi speciali notā digni sint propter eminentiam suę dignitatis, tamen in iis non exprimentur; digna autem speciali nota, nisi specialiter exprimentur, omissa contentur, juxta *c. quam periculosum, de sent. excom. in 6.* cuius tamen contrarium astruit Paris. *n. 12.* citatis Felino *in c. ad aures, de rescrip. ante n. 12.* Balcazin. *tr. de subsid. charit. q. 66.* Selv. *de benef. p. 3. q. 12. n. 6.* Sarnens. *in proem. reg. q. 4.* Pavin. *de potest. cap. sede vac. in fine. p. 2. &c.* Idque eò magis, dum hæc regula concernat bonum publi-

cum & salutem animarum, ut Paris. *nu. 13.* ex Pavin. *loc. cit.* Et sic quoque Cardinales comprehenduntur sub regula de publicandis, astruit Paris. *loc. cit. n. 9.* Item sub *c. de multa. de preb. ut Paris. n. 10. in c. Ecclesia il. 2. de elect. not. 2.* Item sub revocatione regressuum, ut Paris. *n. 11.* Quin & in Cardinalibus locum habet ratio regulę; dum, ubi agitur de fraude evitanda, comprehendantur & Cardinales, utpote quos, quò majore dignitate sunt praediti, plus à fraudibus oportet esse alienos. Paris. *n. 8. & 9.*

4. Tertio: Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Priores, aliique Prælati. Pirh. Azor. Castrop. *ll. cit.* Paris. *n. 14.* dicens communem, & nullam habere difficultatem, ut docet praxis; si enim comprehendantur Cardinales, multò magis Prælati iis inferiores.

5. Quarto exempti, Azor. *loc. cit.* Chok. *n. 12.* Paris. *n. 16.* citans Sarnens. *hic q. 25.* ac dicens, hanc opinionem communem servari in praxi. Si enim comprehenduntur Cardinales alijs exemptissimis, multò magis ceteri exempti, etsi de cetero in privilegio generali non comprehendantur. Nec dubium, Papam, utpote proximum Superiorem exemptorum, potuisse illis per hanc regulam præjudicare. Paris. *n. 19. juncto n. 8.*

6. Quintò: Familiares Cardinalium & Papę, quin & (ut expressè Paris. *n. 22.* dicens, esse notissimum de stylo) officiales Curie Romanę, quantumcunque de cetero privilegiati. Azor. *loc. cit.* Chok. *n. 11.* Paris. *n. 20.* ex Sarnens. *hic q. 4.* valet hæc iterum argumentum: Si cardinales, multò magis, eorum familiares comprehenduntur. Paris. *n. 27.*

7. Sextò: Fœminę in dignitate Ecclesiastica constitutę, puta Abbatisa, Priorissa. Paris. *loc. cit. n. 24.* citans Sarnens. *hic q. 6.* Rebuff. *ubi supra. gl. 1. Pirh. cit. n. 31.* Chok. *n. 12. & 13.* contra Mandos. *hic q. 30.* apud Paris. *nu. 31.* dum enim regula disponit in bonum publicum, nempe ut fraudes & successio illa evitentur, quę æque contingere possunt in tali feminarum quàm virorum resignatione, debent æque comprehendi & fœminę, Paris. *loc. cit. nu. 24.* quemadmodum in simili textus Extravag. *Execrabilis.* loquens de masculis habentibus duo incompatibilia, habet etiam locum in fœminis; quia disponit pro salute animarum, in quibus nulla est differentia sexus, ut Pavin. *ad dictam Extravag. §. 1.* apud Paris. *nu. 25.* Adde quòd verbum *si quis* de juris natura & masculinum & fœmininum comprehendit, juxta *l. si quis id quod. ff. de juridict. omn. judic. & Alex. & Jason. ibi.* Et dum sumus in materia indifferente (qualis est hæc, dum talis fraudulenta resignatio æque in fœminā quàm masculo contingere possit) masculinum concipit fœmininum juxta Bart. *in l. 1. ff. de verb. signif. Decium. conf. 495. n. 15. C. Paris. conf. 49. n. 12. vol. 3. &c.* apud Paris. *nu. 28.* Unde si Abbatisa infirma resignaverit, & dein infra 20. dies deceaserit, moniales poterunt progredi ad electionem, dum Abbatisatus ille est electivus. Chok. *nu. 13.* Toud. *quest. benef. p. 3. c. 169. n. 28.* non secus ac monachi Abbate mortuo post resignationem infra 20. dies; si quidem, ut Paris. *nu. 30.* ex Abbate *in c. 2. de his qua sunt à prel. Abbatisa* in administratione æquiparatur Abbati.

Quaestio 337. In quibus resignationibus haec regula locum habeat?

Respondeo primò in genere: extendit se ad quamlibet resignationem, cessionem seu depositionem beneficii. Castrop. cit. 5. 3. n. 6.

Juncto n. 9.

2. Respondeo secundò in specie. Locum habet primò in resignatione facta per procuratorem. Castrop. cit. n. 9. Azor. p. 2. l. 7. c. 28. q. 4. Paris. l. 12. q. 5. n. 35. citans Roffiniac. de benef. c. 28. n. 5. Rebuff. in praxi ad hanc reg. gl. 10. n. 2. & Rotam. in Ovetensi Archidiacon. 11. Febr. 1545. Etsi enim regula loquatur de infirmo resignante, non autem de constituente procuratorem ad resignandum, subintelligendum tamen de infirmo, sive per se, sive per alium habentem legitimum mandatum ad resignandum, resignante, seu praestante consensum in resignationem, Azor. loc. cit. Paris. n. 36. militat siquidem eadem ratio fraudis & successionis, sive infirmus per se, sive per Procuratorem resignet. Paris. ibid. eademque solennitas, quae requiritur in executione alicujus actus, requiritur quoque, dum Procurator ad actum illum exercendum constituitur, ut Jason. in l. 1. ff. de acquirenda possess. Paris. loc. cit. Quare si is, qui (sive sanus, sive agrotus, ut expressè Azor.) constituit procuratorem ad resignandum, non supervixerit 20. dies à resignatione facta per procuratorem, intrat regula, & vacat beneficium per obitum. Azor. cit. q. 4. Paris. cit. n. 36. Limitat tamen hanc doctrinam Paris. n. 37. hac ratione, ut, si procurator datus ad resignandum porrexerit supplicationem, & procurarit, ut ea signaretur, & dein moriatur, resignans seu constituens procuratorem intra 20. dies à praestito hoc consensu per procuratorem in correptione supplicationis, intret quidem haec regula; nam dum hic consensus praestitus est vivo resignante, requiritur, ut supervivat 20. dies; non vero requiritur, ut supervivat 20. dies à praestito consensu majore, seu pro expeditione litterarum; hic enim consensus magnus etiam multò post obitum principalis resignantis tempore praestari potest, modò praestitus jam ille consensus minor in correptione supplicationis vivo, & post 20. dies ab illo praestito supervivente resignante.

3. Secundo locum habet in resignationibus, quae fiunt extra Curiam Romanam coram Ordinariis vel legatis. Castrop. loc. cit. n. 7. Pirh. de renunc. n. 23. Tond. p. 3. c. 169. n. 2. (qui tamen n. 3. subdit, contrarium esse, & observari in Gallia, nempe resignationem puram & simplicem factam coram Ordinario non subjacere huic regulae, quidquid in contrarium dicat Rebuff. & ipse Gallus in pr. ad hanc reg. gl. 12. n. 3. cujus sententiam non admittit in Gallia, & sic beneficiorum resignatorum in infirmitate collationes, tanquam vacantium vi talis resignationis, resignante etiam moriente intra 20. dies, ibi fieri ab Episcopis aliisque collatoribus ordinariis) Engels ad tit. de prob. n. 33. Azor. cit. q. 4. Chok à n. 20. citans pro hac sententia Rebuff. in pr. ad hanc reg. gl. 12. n. 3. Wamef. conf. 257. n. 12. de prob. &c. Paris. cit. q. 5. n. 3. citans plures pro hoc Rotae decisiones. Contra Papon. l. 3. tit. 2. ar. restio 1. & auctorem Analyt. Commentar. ad hanc reg. à n. 22. apud Chok. Item contra Decium conf. 224. n. 4. & Mandol. hic q. 16. apud Paris. loc. cit. n. 1. motos his potissimum rationibus, quòd regulae Cancellariae non habeant locum extra Curiam, & quòd in resignationibus factis coram Ordinariis cetera ratio regulae; tum quia, cum

in eorum manibus fit resignatio, sique relinquitur collatio (dum aliàs ea ad illos pertinet) tum quia coram illis non potest fieri resignatio in favorem, sed tantum simpliciter, locum non habet species illa haereditariae successionis. Verum responsio nostra verior est & communis; tum propter verba universalis ipsius regulae dicentis: *quavis auctoritate conferatur*. collationem esse invalidam, adeoque supponitur, resignationem & collationem etiam alià auctoritate, quam pontificià & curiali fieri posse, atque hanc regulam desuper procedere. Engels loc. cit. Paris. cit. n. 8. in fine. Chok. loc. cit. tum quia fraudibus adhuc locus est in istiusmodi resignationibus, Azor. loc. cit. nam licet Ordinarii minus facile decipi possint quam Papa: licet etiam resignationes in favorem coram Ordinariis fieri nequeant, plerumque tamen infirmi resignantes aliis verborum ambagibus & precibus ac recommendatione certam personam idem obtinent. Engels loc. cit. Item licet Ordinarii non fraudentur suà collatione, fraudari adhuc poterunt expectantes; cum Ordinarii de facili admittant cessiones, ut provideant. Paris. n. 13. Quin & omnis renunciatio facta tali tempore infirmitatis & mortis instantis praesumitur vel ex hoc ipso capite fraudulenta. Paris. n. 9. juxta Alex. in l. filia. ff. soluto matrim. Pirh. cit. n. 32. Adde, quòd etiam si non fiat haec resignatio in favorem, habet tamen adhuc speciem dispositionis testamentariae, dum per modum ultimae voluntatis disponitur hac ratione de beneficiis. Paris. cit. n. 9. Ad illud verò, quod dicitur, regulas Cancellariae non obligare extra curiam, dictum fuit aliàs contrarium, nimirum quòd obligent etiam extra curiam (nisi manifestè appareat, materiam non esse practicabilem extra curiam) uti id latissime probatur à Sarnensi. in proem. regular. q. 2. Et licet fortè eorum aliqua extra curiam non obligent, id tamen certè dicendum non est de iis, quae instituta ad obviandum fraudibus & aliis inconvenientiis universalibus. Azor. loc. cit. Quare jam, si v. g. Canonicus infirmus resignet canonicatum suum coram Ordinario, vel in manus Capituli, dum illud resignationes recipere potest, in mensè Capituli vel Ordinarii, & dein infra 20. dies moriatur in mensè Apostolico, cum beneficium illud censetur non vacare per resignationem illam, sed per obitum, sique incidat in mensè Apostolico, collatio spectabit ad Papam, cujus contrarium foret, si vacaret vi resignationis illius. Paris. cit. n. 8. Pirh. cit. n. 32.

4. Tertio in resignationibus factis permutationis gratià indubitò haec regula locum habet propter clarissima ipsius regulae verba: *sive simpliciter, sive ex causa permutationis*: ob quae verba cessant omnes controversiae, ut Tond. loc. cit. n. 6. de quo vide Chok. de permur. l. 1. c. 5. Item, ut addit Paris. cit. q. 5. n. 17. & 18. ob ea verba regulae: *vel aliàs dimiserit*: utpote quod verificatur in quacumque dimissione beneficii & qui permutat, dimittit beneficium. Item ob illud verbum: *resignaverit*, ut Paris. n. 19. nam permutatio continet duos actus, nempe resignationem & permutationem. Et quia licet fortè (dum beneficia permutata sunt aequalia, de quo paulò post) cessaret ratio fraudis, saltem quae est in praedictum Ordinariorum collatorum, pergit tamen militare ratio altera regulae, nempe evitanda haereditariae successionis, & dispositionis de beneficio quasi per viam ultimae voluntatis. Dum autem sunt plures rationes aequè principales, una cessante, non cessat dispositio juxta vulgarem regulam

lam. §. *affinitatis. Instit. de nupt.* Hanc sententiam tenent Paris. *loc. cit.* à n. 15. citans Sarn. *hic q. 19.* Mandos. *q. 12.* Rebuff. *in pr. hic gl. 4.* Chok. *n. 24.* dicens, illam tradi ab omnibus (subintellige, dum beneficia permutata sunt inæqualia) Tond. *cit. n. 6.* (qui tamen *n. 4.* testatur, contrarium esse in Gallia, ubi resignationes hæ permutationis gratiã factæ, & collationes Ordinariorum vigore resignationum talium mutuarum coram illis factarum per infirmos eximantur ab observatione hujus regulæ) Pirh. *cit. n. 32.* Azor. *cit. q. 4.* & alii passim. Proceditque responsio non solum in permutatione beneficiorum disparium & inæqualium; dum nimirum infirmus beneficium suum pingue permutat cum confanguineo vel amico suo, dante ei beneficium suum tenue (in quo casu manifesta fraus præsumitur, ut bene Paris. *loc. cit. n. 20.*) sed etiam dum beneficia permutata sunt æqualia. Paris. *n. 21.* Pirh. Azor. *ll. cit.* Tond. *n. 7.* Chok. *cit. n. 24.* citantes Rebuff. *hic gl. 4. n. 5.* Mand. *hic q. 13. per tot.* Achill. de Grass. *decis. 376. alias decis. 1. ad hanc reg.* contra Sarnens. seu Gomes. *hic q. 19.* cujus opinionem, quam magis æquam & benignam, ut ait Gonz. *gl. 14 n. 57.* sequitur idem Gonz. *ibid.* Tum quia regula indistinctè & indefinitè loquitur de resignatione facta permutationis causã. Paris. *n. 22.* Tond. *n. 8.* Pirh. Azor. *ll. cit.* Tum quia, ut dictum, saltem ratio altera regulæ de hæreditaria successione perseverat. Unde dato, Regulam hanc esse pænalem & odiosam, ut vult Gomes. adeoque strictè capiendam ad casum fraudis; certum tamen est, mentem legislatoris attendendam, quæ non solum fraudes excludere voluit, sed & providere, ne beneficia fiant hæreditaria. Chok. *loc. cit.* Quin & contingere posse fraudem in permutatione æqualium, seu æqualis valoris, ostendit Tond. *loc. cit. n. 8.* dum nimirum infirmi ad fraudandos Ordinarios, vel graduatos, quibus afficeretur beneficium ærotantis in eo mense, turno vel articulo, non autem beneficium compermutatum, quod forsân esset de jure patriciatis laicalis, facerent talem permutationem. Unde jam, si resignans ex causa permutationis, tam dum beneficia sunt inæqualia, quàm dum sunt paria, moriatur infra 20. dies, beneficium illius alteri tertio conferri poterit. Tond. *cit. n. 6.* neque per hoc alteri compermutanti superstiti causatur præjudicium; cum hic ipso jure remanebit in titulo & possessione pristina sui beneficii. Chok. *hic n. 25.*

5. Quartò, in resignationibus, quæ fiunt reservatis omnibus fructibus. Pirh. Azor. *ll. cit.* Paris. *n. 25.* citantes Sarn. *hic q. 20.* Mandos. *q. 14.* loquitur enim regula generaliter de resignatione; reservatio autem fructuum non immutat naturam resignationis, & in hoc quoque casu militat ratio successio- nis, quin & fraudis; cum reservatio fructuum sit quædam palliata fraus ad effectum circumvenien- di collatores & expectantes; imò major fraus frequentiorque fraudis occasio hic considerari poterit; cum infirmus, qui dubius est, an supervivere, an mori debeat, facilius inducatur ad resignandum hoc modo, quàm purè & nullis fructibus retentis. Paris. *à n. 26.* Idem est de resignatione facta sub reservatione dimidiæ partis fructuum; cum urgeat eadem ratio. Paris. *n. 28.* Azor. *loc. cit.* Pirh. *cit. n. 32.* lo- quens etiam de parte fructuum, abstrahendo à medi- erate illorum. Idem est ob eandem rationem de resignationibus factis sub pensione. Paris. *n. 29.* ci- tans Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl. 3. in principio.*

6. Quintò, in resignationibus commendarum ob

clara regulæ verba: aut illius commenda cessent. Paris. *n. 30.* Tamen enim cessaret ratio fraudis; cum nec expectantes acceptare, nec collatores ordinari conferre valeant beneficia reservata, qualia sunt commenda; militat tamen altera ratio successio- nis. Paris. *n. 34.* Adeoque etiam, antequam dicta verba essent adjecta regulæ, tamen judicavit Rota in Pampelonensi, & in alia Veronensi. *Parochial.* habere locum hanc regulam etiam in resignationibus commendarum. Paris. *cit. n. 34.*

Quæstio 338. Quenam collationes compre- hendantur sub hac regula, seu de qua collatione loquatur hæc regula, dum ait: quòd, quacunque auctoritate conferatur benefi- cium, collatio est nulla?

1. Respondeo primò in genere: comprehenduntur collationes omnes, seu à quocunque factas. Paris. *ll. 12. q. 13. n. 1.* citans Sarn. Mandos. Rebuff. ac dicens esse communem.

2. Respondeo secundo in specie: comprehenduntur itaque collationes factas à capitulo. Paris. *cit. n. 1.* ci- tans Rebuff. *hic gl. 12. n. 3.* Item factas ab Episcopo, & quocunque inferiore collatore. Paris. & Rebuff. *ll. cit.* Item factas per Cardinales; ubi enim agitur de fraude vitanda, comprehenduntur & Cardina- les, ut dictum supra Paris. *cit. q. 13. n. 2.* Item factas per legatum Apostolicum. Paris. *n. 3.* citans Rebuff. *conf. 72. n. 8.* Unde jam, cum collationes in vim talis resignationis factæ sint nullæ, non possunt habe- ri ratæ; sed oportet, ut de novo conferatur benefi- cium per mortem, seu tanquam vacans per obitum, ut recipiens illud sit tutus in foro fori, & in foro poli. Paris. *loc. cit. n. 6.* citans Rebuff. *gl. 13. in fine.*

Quæstio 339. An regula etiam loquatur de consensu resignatarii, si ve an, si resignans in favorem reservatã sibi pensione moriatur post 20. dies à præstito suo consensu, ante iam 20. dies à præstito consensu resignatarii, locum habeat regula, & beneficium vacet per obitum?

Respondeo negativè. Paris. *ll. 12. q. 11. n. 2.* citans Rotam in Ferrariensi. de anno 1561. regula enim, ut patet, loquitur tantum de consensu resignantis. Unde dici potest hic casus omisus à regula, & subiectus juris communis dispositioni, & per consequens, etiam si resignans moriatur infra 20. dies à consensu præstito per resignatarium, modò supervixerit 20. dies à consensu suo, beneficium vacabit per resignationem. Paris. *loc. cit. n. 4.*

Quæstio 340. An actus resignationis istius- modi maneat in suo robore, cum regula de hoc nihil dicat, sed solum irriterur ibi actus collationis vi talis resignationis factus, qui utique est distinctus ab actu resignationis?

Respondeo annullari quoque ipsam resignatio- nem. Lott. *l. 3. q. 15. n. 4.* cum enim isti duo actus, nimirum actus collationis vi resignationis talis factus, & ipsa resignatio sint actus corespectivi, uno sublato seu irritato, sublatus censetur & alter, ut jam nihil referat, quòd in specie de resignatione dicat regula; cum enim resignatio sit necessaria ad inducendam ex ea vacationem, & successivam col- lationem, improbatã collatione, quæ est ultimus fi- nis

nīs resignantis, improbatā simul censetur & resignatio. Et certē, si in casu hujus regulā sustineretur resignatio, opus esset etiam sustinere ejus effectum, qui est vacatio ex hac causa; sed hoc falsum est, cum regula dicat, vacare per obitum, & impossibile sit, ut dictum aliās, ex eadem persona duas vacationes constituere, cum prima impediatur sequentem. Ita ferē Lott. *loc. cit. à n. 5.*

Questio 341. An, & qualis infirmitas requiratur, ut locum habeat regula?

Respondeo tamē, ut intraret regula hęc, attentis ejus verbis: in infirmitate constitutus: olim ante Clem. VII. requireretur, ut resignans tunc, quando faciebat resignationem, seu pręstabat consensum resignationi, esset actu infirmus, ita ut, si sanus beneficium suum resignasset, & dein ex superveniente vulnere aliove casu, vel etiam infirmitate, intra 20. dies à facta resignatione mortuus fuisset, beneficium non vacasset per obitum, sed per resignationem. Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. q. 3. Pith. de renunc. n. 33. Paris. l. 12. q. 6. n. 1. & 2. citans Sarnent. hic q. 12. Rebuff. hic gl. 2. n. 2.* Hodiedum tamen, hoc est, post Clem. VII. ad hanc usque diem, ob adjectas à dicto Pontifice aliisque ejus Successoribus particulas illas: *etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra 20. dies &c.* (quas particulas adjici, seu quam extensionem regula fieri necesse erat, cum contra novam malitiam novo opus sit remedio, ob fraudes nimirum, quæ aliās fieri possent & fiebant, ut huic regulæ rarus esset locus, dum beneficiati adhuc sani procurarent, ut signarentur supplicationes resignationum, quas penes se tenerent, & postea constituti in infirmitate præstarent consensum, & sic eluderetur regula, quia dicerent, se adhuc sanos resignasse. Pith. *cit. n. 33. Paris. cit. q. 6. n. 6.*) ex stylo & praxi recepta id non requiritur, sed sufficit eum, qui resignavit, etiam dum esset sanus, infra 20. dies à sua resignatione, seu præstiti consensu per se, vel procuratorem suum decedere morte naturali. Paris. *cit. q. 6. n. 5. & seq. & potissimum n. 25. in fine. Castrop. de benef. d. 6. p. 5. §. 3. n. 4. Chok. n. 17. & 31. Azor. cit. q. 3. Pith. cit. n. 33.* cum communi. Multo que jam minus requiritur infirmitas eo tempore, quo fit vel expeditur mandatum, vel instrumentum mandati ad resignandum. Chok. *cit. n. 15.* contra Gomef. *hic q. 12.* Adeoque jam, si hæc doctrina vera, ferē frustraneum est, ad alteram quæstionis partem respondere, & examinare, num infirmitas, in qua resignavit, vel consensum præbuit resignationi, fuerit levis, an gravis, an podagra, an febris, an vulnus; num facta resignatio in decrepito senio (dum senes, licet non inter infirmos, tamen inter debiles numerantur) nam facta in periculo solum mortis, aliunde, quam ex infirmitate aut senio imminenti, puta tempore prælii, tempestatis, insidiarum, contagionis, itineris ad bellum, vel etiam ad singulare certamen, vel etiam in metu sententiæ privatiæ, de quo expressè Chok. *n. 16.* & de quibus omnibus aliās variè disputant, limitant, vel regulam extendunt AA. ut videre est apud Azor. *totā sere q. illa 3.* Id inquam, supervacaneum est; cum etiam si sanus, si juvenis (ut expressè Azor. *loc. cit. Paris. 23.*) extra omne periculum mortis constitutus (ut expressè Chok. *n. 17. in fine*) resignavit, & quocumque demum casu, sive ex senio, sive ex vulnere, sive alio modo violento (puta in duello, vel in insidiis

occisus) vel casuali (puta casu ex alto decidens submersus, sumpto veneno &c.) moriatur intra 20. dies, locum habeat regula. Chok. *cit. n. 15. Azor. cit. q. 3. Paris. cit. n. 8.* singula enucleatè examinans.

2. Nihilominus Engels *ad rit. de prob. n. 30.* in contrarium sentit, nimirum, Quod considerando verba & mentem regulæ, videatur debere esse infirmitas tempore resignationis, & quidem talis, ex qua resignans moriatur, aut saltem timeat se moriturum, aliās probabiliter non resignaturus. Adcoque doctrinam Parisii & aliorum ei in hærentium, nisi praxi Curia Romanæ recepta sit (ut etiam esse eam de stylo communi testantur Castrop. Paris. & alii) difficulter cum verbis regulæ consistere posse, utpote quæ dicitur regula de infirmis resignantibus, & in qua dicitur: *si de ipsa infirmitate decesserint.* Et si id, nimirum, ut docent hi AA. quoddam sufficit resignasse etiam extra infirmitatem, & decessisse quomodocumque; intra 20. dies à resignatione, intendissent posteriores Pontifices, nullam in recentiore hac regula mentionem facere debuissent de infirmis resignantibus, & ex ipsa infirmitate decedentibus, sed solum de resignatione & morte infra 20. dies post resignationem contingente. Sed neque in resignationibus beneficiatorum extra timorem mortis constitutorum locum habere rationes regulæ. Verba autem illa regulæ: *vigore supplicationis; dum esset sanus signata;* hanc habere interpretationem ex stylo Curia Romanæ (ubi is, ut dictum aliās, est resignationis modus; ut resignans porrigat supplicationem, quæ si placeat Papæ, signatur, seu subscribitur per eum; *sicut ut petitur;* necdum tamen omnino perfecta est resignatio; sed in super post signatam supplicationem debet resignans in Curia vel Cancellaria, per se aut Procuratorem, iterum in resignationem expressè consentire, & juramentum addere, quod omnia siue fraude acta sint. De quo vide Paris. *l. 8. q. 8.*) quoddam Papa solum per hoc velit dicere; infirmitatem & lapsum 20. dierum non debere computari à die porrectæ aut signatæ supplicationis, sed à die præstiti consensu. Unde appareat per verba illa à posterioribus Pontificibus regulæ inserta nihil esse de regula circa qualitatem infirmitatis in resignatione requisitam abrogatum; sed tantum declaratum, à quo tempore 20. illi dies numerandi. Ita ferē Engels.

Questio 342. An regula quoque locum habeat in eo, qui infra 20. dies à resignatione defungitur morte civili, puta, quia ducit uxorem, proficitur in religione, consequitur, & incipit pacifice possidere aliud beneficium incompatible &c.

Respondeo negativè. Pith. *ad rit. de renunc. n. 33.* Chok. *ad hanc reg. n. 16.* cum statutum loquens de morte, intelligatur de naturali, nec extendatur ad civilem, juxta gl. & text. in c. susceptum. de rescrip. in 6. Chok. *loc. cit.* Sic etiam, dum quis non resignavit beneficio, sed eo privatus est per sententiam Judicis, & beneficium collatum alteri, moriatur dein infra 20. dies à privatione, locum non habet regula; cum vacatio, quæ fit per privationem, differat à vacatione per resignationem, Pith. *loc. cit. Paris. n. 30.* secus autem est, si privandus ob crimen beneficio resignet, & dein moriatur infra 20. dies, locum enim tunc habebit regula. Chok. *cit. n. 16. Paris. n. 29. Pith. loc. cit.* Et fontè de eo dubitari potest, qui postquam resignavit, infra 20. dies crimen committit;

mittit, ob quod plectatur capite intra illos 20. dies, num etiam de ea morte naturali quidem, sed violenta, & manu Iustitiae illata veniat regula.

Quaestio 343. Cui, & qualiter probandum, resignantem esse mortuum infra 20. dies, ad effectum hujus regulae?

Respondeo ad primum: hoc onus probandi incumbere ei, qui dicit infirmum resignasse, & obiisse infra 20. dies, seu qui per exceptionem hujus regulae querit resignationem infirmare. Quia quisque debet probare id, super quo se fundat, juxta l. 2. ff. de probat. Barth. in l. de ar. re. ff. de minoribus. talis autem fundat se in morte & fraude, & mors non praesumitur, neque etiam fraus & dolus (quod posterius tamen accipiendum juxta limitationem paulo post subjungendam) & ideo, qui ea allegat, debet illa probare. Paris. l. 12. q. 7. d. n. 1. Chok. n. 18. citans Gome. l. 9. Mandof. q. 6. Rebuff. hic gl. 2. n. 4. ac dicentes, esse receptam & communem. Neque solum ab eo probanda mors, sed & illam contigisse infra 20. dies à resignatione, vel praestito consensu. Paris. ibid. n. 5. citans Sarnenf. q. 36. Mandof. cit. q. 6. n. 5. ac dicens communem, quae de stylo tota die praestitetur. Quia fundans se in die, scilicet quod resignans mortuus fuerit tali die, ipsam hanc diem fuisse diem mortis, debet probare. Paris. n. 6. & 7.

2. Respondeo ad secundum: requiritur probatio clarissima & plena; quia agitur de magno alterius praedicio, nempe de privando illo beneficio obento per resignationem, & sumus in materia obiectiva, dum opponitur dicta regula ad annullandam resignationem. Chok. cit. n. 18. Paris. n. 8. Hinc licet mors alius (ubi nimirum verisimur in causis levioribus, quae modicum solum damnum asserere possunt, ut Barth. in l. 2. §. si dubitetur. n. 1. ff. quemadmodum testam. apertend. & alii apud Paris. n. 12.) probetur per publicam vocem & famam, ut Bald. conf. 407. l. 1. Mascard. de probat. concl. 1070. n. 1. & alii apud Paris. n. 9. non tamen ob rationes allatas sufficit haec probatio ad effectum hujus regulae. Paris. n. 10. citans Sarn. cit. q. 36. Item licet alius mors, dum agitur de leviori praedicio, probari possit per juramentum, ut Menoch. de remed. ad ipsi. possess. remed. 4. n. 671. & alii apud Paris. n. 13. non tamen in praesente casu. Paris. n. 14. citans binas Rotae decis. Et sic etiam non sufficit unus testis idoneus cum juramento in supplementum probationis. Paris. ibid. sed requiruntur duo testes de visu, qui dicant, se vidisse illum mortuum, & tumulo mandari. Paris. n. 16. citans Menoch. ubi ante. n. 675. & plures alios. Unde etiam, si quis peste correptus moriatur solus die incerto, ita ut nesciatur, an ante, an post 20. diem mortuus, debere adhuc opponentem de hac regula probare esse mortuum intra 20. dies; cum & in dicto casu praesumatur mortuus post 20. dies; & in dubio semper capiatur praesumptio, ut actus suslineatur, & qualibet infirmitas praesumatur longo tempore durans; adeoque resignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quod praesumatur mortuus post 20. dies, tradit Paris. l. 12. q. 6. n. 15. & seq. ex Sarn. & Mandof. Chok. cit. n. 10. in fine.

3. Limitanda tamen responsio in casu, quo infirmus resignans in favorem consanguinei vel amici in ejusdem domo moritur, & mors publicaretur post terminum 20. dierum, dum per aliquot dies ante finem hujus termini medici & alii non fuis-

sent permisi agrum accedere; nec essent, qui de tempore obitus testari possent, nec ex signis aliis id cognosci posset, praesumendus enim tunc foret mortuus infra 20. dies. Paris. l. 12. q. 7. n. 17. ex Mandof. hic q. 8. n. 1. id confirmante ex praesumpta fraude, resultantem ex exclusionem medicorum, aliorumque ad agrum accedere volentium; nam & fraus ex conjecturis probatur: juxta l. dolam. c. de dolo. Decium conf. 337. Paris. ibid. n. 18. ex Mandof. loc. cit.

Quaestio 344. Cur regula ponat praesens 20. dies, & qualiter illi accipiantur & computentur?

Respondeo ad primum: fuisse tempus illud potius arbitrarium, seu ex arbitrio Pontificum sic definitum, quam ex certa ratione, Paris. l. 12. q. 8. n. 2. contra Sarnenf. hic q. 25. n. 1. existimantem, sic constitutum, quia medici spatium 20. dierum statuunt in morbis acutis.

2. Respondeo ad secundum: dies hic accipitur pro naturali, hoc est, 24. horarum, & non pro artificiali, hoc est, 12. horarum, vel pro tempore, quo sol est supra terram ab ortu ad occasum. Pirh. de re. nunc. n. 34. Chok. ad hanc. reg. n. 36. Paris. loc. cit. n. 34. & 35. citans Sarnenf. hic q. 38. Rebuff. gl. 9. Selv. p. 3. q. 46. in fine. eod quod ita communiter in jure accipitur dies, ut dies & nox seu tempus, quo sol est supra & infra terram seu horizontem, pro una die reputetur, l. Romano ff. de feriis. attendendum autem est, quod fieri solet, Paris. n. 37. Et quia, dum sic accipitur dies pro spatio 24. horarum, cedit id magis in favorem resignantis, dum ita extenditur magis ejus libertas, quae de jure communi sine praesentatione alicujus temporis libera erat. Paris. cit. n. 37. Adde, quod collatio & resignatio potest fieri de nocte, & actus factus de nocte in die fieri dicitur, cum nox sit pars diei. Paris. d. n. 38.

3. Respondeo ad tertium: Primò incipiunt hi dies, quibus resignans debet supervivere computari, & currere à die praestiti à resignante consensu resignationi à Superiore approbata; ut patet ex verbis ipsius regulae: & postea infra 20. dies à die per ipsum resignantem praestandi consensu decesserit &c. Paris. l. 12. q. 8. n. 4. Chok. n. 36. Pirh. cit. n. 34. Azor. loc. cit. q. 7. Castrop. de benef. d. 6. p. 11. §. 3. n. 10. quia tunc prius periclitatur resignatio, quae ante illud tempus est infirma; cum possit ante illud, & consueque exclusivè renuncians pariter. Paris. n. 5. ex Sarnenf. hic q. 31. Pirh. loc. cit. adeoque ad inchoandos hos dies superviventiae non sufficit, quod quis promiserit resignare. Pirh. loc. cit. n. 33. Chok. n. 14. Neque quod constituerit procuratorem, seu consensum in resignationem expresserit per constitutionem procuratoris ad resignandum. Pirh. loc. cit. Chok. n. 37. sed requiritur, ut resignans, vel per se ipsum, vel per suum procuratorem ad hoc specialiter constitutum consenserit in loco, ubi fit resignatio, & ut ejusmodi resignatio à Superiore, coram quo fit, sit admissa. Pirh. cit. n. 33. Chok. cit. n. 14. Et quod speciale est, dum resignatio fit in manibus Papae (secus enim est & aliud, dum ea fit coram Ordinariis. Pirh. n. 34.) ne quidem juxta Pirh. sufficit consensus expressus per porrectionem supplicationis, seu quod porrecta fuerit Papae supplicatio, & ab eodem admiffa & signata; sed requiritur insuper magnus consensus, de quo supra, sive ut consensus per principalem resignantem, vel ejus procuratorem ad hoc specialiter constitutum sit expressè praestitus in Cancellaria vel Camera Apostolica;

stolica; cum ante hunc consensum resignatio non sit omnino perfecta, sed res adhuc integra, & locus poenitentia. Pirh. n. 34. Chok. n. 37. Rebuff. &c. cum communi. Hinc jam si Titius etiam extra infirmitatem (umirum juxta sententiam illam magis communem, de qua *quasi. ante hanc penultima*) & post resignationem à Papa admittam, seu supplicationem ab eo signatam incidens in morbum, praestet insuper dictum consensum in Camera vel cancellaria, moriatur autem infra 20. dies ab hoc consensu praestito, est locus regula, & beneficium vacat per obitum. Azor. *loc. cit. q. 3. §. sed quid si vide tamen quae quo ad hoc punctum in contrarium dicta sunt. q. ante hanc. 6. ex Partio l. 12. q. 5. n. 37.* Hinc etiam sequitur, locum fore regula, & beneficium vacaturum per obitum, si resignans supervivat quidem 20. & plures dies, postquam absens à loco, in quo Ordinarius, coram quo resignarius, ad eundem destinavit curiorem, & literas, in quibus consensum suum in resignationem eidem significat, & perit eandem admitti, moriatur tamen infra 20. dies ab admissione illa actu praestita. Idem est, si resignatur coram Papa supervivat quidem 20. dies, imò plures septimanas postquam destinavit Romam instrumentum suae resignationis: quin & postquam per constitutum à se Romae ad hoc procuratorem exhibuit illud Papae, & ab eo signatum fuit seu admittam resignatio, moriatur tamen, non tantum antequam consensum magnus praestet per eundem procuratorem in Camera; sed etiam infra dies 20. ab illo praestito.

4. Respondeo ad tertium secundò: dies ipsa resignationis, seu quo praestatur consensus, computari debet in termino seu numero 20. illorum dierum. Pirh. *cit. n. 34.* Castrop. *cit. n. 10.* citans Azor. *ubi anteq. 7.* (verum Azor. utramque sententiam solum proponens, nihil habet, unde colligatur, eum haec aut isti adhaerere) Paris. *n. 15.* cum Mandol. *hic q. 18. n. 3.* (quamvis idem Mandol. apud Paris. *n. 14.* in fine dicat, sententiam oppositam verissimam, & aequitatem summam continere, & apud eundem *n. 11. in fine magis communem*) & glossator antiquus apud Chok. *n. 7.* testans hanc sententiam bis à Rota firmatam, & *n. 18.* dicens, ob reverentiam Rotae ab hac sententia in judicando non recedendum. Fundamentum hujus sententiae est, quòd licet dies termini non computetur in termino in odiosis (uti constat ex *Leum. quis. planè. de verbor. oblig. ubi obligans se in die Kalendarum ad solvendum Kalendis, illa dies obligationis, seu in qua obligatio illa capta, non computatur;* idque ideo, ut Castrop. *loc. cit.* quia tunc tuà, seu illius, qui obligatur solvere, non interest, eam diem computari) secus tamen est in favorabilibus, seu ubi interest illius, cui statuitur terminus, ut computetur dies illa; sicut in praesenti contingit, dum resignantis interest, computari hunc diem, ut citius ad intentum suum perveniat, seu citius elabatur terminus 20. dierum & sic citius ejus resignatio valeat. Paris. *n. 18.* Castrop. *loc. cit.* Pirh. *cit. n. 34.* Contrarium nihilominus, nimirum quòd dies illa excludi debeat, & sequente die prius numerari isti 20. dies, tenent satis quoque probabiliter Sarnen. *hic q. 37. n. 2.* Rebuff. *hic gl. 40. n. 9.* apud Paris. quibus adhaeret Chok. *n. 39.* Horum fundamentum est duplex. Primum: quòd quociens terminus hic praefixus est per praepositionem A; quae suapte natura excludit terminum à quo, seu denotat separationem diei, à quo datur terminus, à termino praefixo. Quamvis & contra dicat Paris. *n. 16.*

quòd dum dictio A jungitur cum tempore, quòd est in initio actus, computetur, pro quo adducit exemplum: si quis nepotem suum, qui nascetur infra 10. menses à die mortis filii, instituerit, tunc dies illa mortis filii computetur in illis 10. mensibus. *l. Gallus. in principio ff. de liberis & posthum.* Secundum fundamentum est, quòd quando odium & poena sequitur, dies termini non computetur in termino, ut Gemio. *in c. statutum. de prob. in 6. not. 11.* & sciretur ipse Mandol. *cit. q. 18. n. 8.* in praesenti autem sit odium & statuta poena, nempe nullitas resignationis & collationis, Verum, ut dictum alias, hac regula potius dicenda est simpliciter favorabilis; quin & favorem resignantis quòd ad hoc punctum continet, si dies resignationis computetur; ut dictum paulò antè.

5. Respondeo ad tertium tertio: dies, quo resignans moritur inchoatus habendus, non est pro completo, sed currit de momento in momentum, ita ut v. g. si resignasti primà Januarii horà octavà mane, & mortuus es 21. ejusdem Januarii horà 8. teneat resignatio; non verò teneat, si mortuus es 21. Januarii ante octavam. Castrop. *l. c. n. 11.* Pirh. *cit. n. 34.* Chok. *n. 40.* Azor. *cit. q. 7.* Et si enim in favorabilibus dies coepta habeatur pro completa, dum tempus definitum est per annos, ita ut dies ultima anni ultimi statim, ac coepta est, habeatur pro completa, argumento *l. quid astate. ubi favore testamenti decernitur, eum diem, quo testatori impletur aetas ad testandum requisita, sufficere, esse inchoatum.* Secus tamen est in praesente casu, ubi tempus designatur per dies; adeoque, sicut in termino plurium annorum, seu dum tempus designatur per annos, ultimus annus inceptus non habetur pro completo, juxta *l. non putabam. ff. de condit. & demonstr. ita in termino plurium dierum dies ultima coepta non debet haberi pro completa.* Pirh. Castrop. *l. cit. Paris. n. 26. & 27.* Adde, quòd praeterquam, quòd dictio *infra* posita in regula regulariter solet sua extrema includere, ut plurium Civilistarum testimoniis ostendit Paris. *n. 25.* quòd sic suadeat proprietates verborum regula, & verisimilis mens Papae statutis 20. dies. Nam si dies ultima coepta pro completa censeri posset, sequeretur, quòd tempus regula restringi posset ad dies 18. & aliquot horas, dum nimirum resignans praestaret consensum in fine, seu prope finem ultima diei, & moreretur in principio diei ultima. Paris. *cit. n. 25.*

6. Respondeo ad tertium quarto: diem primam hujus termini 20. dierum, seu diem, quae sit resignatio, inceptam haberi non debet pro completa, sed currere de momento in momentum. Sequi videtur ex eodem fundamento, nempe quòd, quando in lege fit computatio per dies, sumatur dies de momento ad momentum, adeoque jam attendendum, quae horà facta resignatio. Et sic expressè tenet Castrop. *cit. n. 11.* quamvis contrarium innuere videatur, saltem in resignatione, quae fit in manus Papae, dum *n. 25. in fine* disparitatem facit in hoc quòd ad diem resignationis, & diem mortis, dicendo: *non obstat, quòd de re actio quòd ad primum diem est concessa, quia id procedit ex ratione: nam horà praestationis consensus nunquam annotatur à Notariis Camera & Cancellaria, & sic est differentia inter utramque casum.*

****
***

Quaest.

Questio 345. An vacatio inducta per hanc regulam sit vera vacatio per obitum quod ad effectum, ut sicut cetera vacationes per obitum comprehendatur in regulis, concessionibus, & aliis dispositionibus, loquentibus simpliciter de vacatione per mortem: adeoque v. g. concessio, qua conceditur, ut beneficium, quamprimum vacaverit per obitum, uniat alteri, revera intret, dum resignans moritur infra 20. dies. Item expectans primo vacaturum per obitum, possit tale beneficium resignatum, mortuo resignante infra 20. dies, obtinere. An vero solum sit vacatio per obitum ficta & interpretativa per quandam fictionem juris, Papa potente facere, & faciente vi hujus regule, ut indicare videtur verbum illud censeatur vacare per obitum: quo utitur regula, non quidem, ut resignatio, que verè & realiter facta fuit, facta non fuerit, sed quod resignante moriente infra 20. dies censeatur vacare beneficium per obitum, & quod ad hoc resignatio habeatur pro non facta: adeoque regula de impetrantibus beneficia vacantia per obitum Cardinalis alicujus locum non habeat in vacatione inducta per hanc regulam de infirmis, uti hanc posteriorem sententiam tenet Sarnensis hic q. 30.

Respondet præter ea, seu potius conformiter iis, quæ supra, ubi actum in genere de vacatione inducta per resignationem, dicta circa hoc punctum ex Lotterio, breviter ac veluti compendio Parisius l. 12. q. 9. n. 7. ceteri hanc vacationem in ordine ad dictum effectum vacationem veram per obitum, & hanc sententiam videri sibi veriorum, æquiorum & sustentabiliorem, & quæ hodie seu suo, id est, Parisii tempore servetur. Eò quòd, ut Paris. n. 11. ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra 20. dies, & non admittat, sed excludat illam resignationem tanquam fraudulentam, jus beneficii remaneat penes resignantem, adeoque vacet dein, ipso moriente infra 20. dies, per hunc ejus obitum. Et quòd, ut Paris. n. 12. non obstat verbum illud censeatur, dum non importat fictionem; quia in his, quæ sunt juris, paria sunt esse tale, & haberi pro tali. Et ut Paris. n. 8. dato, esse fictionem, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quòd ad juris dispositionem. Bart. in l. is qui pro emptore. ff. de usu cap. & idem importet fictio legis, quod veritas.

Questio 346. An beneficia vacantia per hanc regulam sint reservata Papa, tam, cum sunt resignata in Curia, quam extra illam?

Respondeo ad primum: beneficium vacans per obitum resignantis contingentem infra 20. dies à resignatione non esse reservatum Papa, (modò obitus ille contingat extra Curiam, vel etiam, ut supponere videntur AA. paulò post citandi, extra mensem reservatum Papa) sed posse ab Ordinario conferri, non tantum, quando resignatum fuit coram Ordinario, seu extra curiam, ut Gomez. hic q. 33. apud Chok. n. 21. sed etiam quando resignatio facta in favorem in curia, seu in manus

Papa tradit Chok. ad hanc reg. n. 23. dicens, sic videre nos praticari quotidie Leodii & in Urbe, ad quod postremum tamen ait Lott. l. 3. q. 15. n. 66. quid Leodii fiat, se nescire; in Urbe verò scire se, oppositum usu receptum, propterea à Chokier & Garcia omnino cavendum, citat pro hoc Chok. Auctorem Analyt. comment. ad hanc reg. n. 285. expressè quòque dicentem, posse conferri liberè per Ordinarium vi & in consequentiam hujus regule, etiam si resignatio facta in curia personaliter per ipsum resignantem, tunc fortè ibi residentem, Rationem dat Chok. n. 22. tum quia per hanc regulam non solum talis resignatio in manus Papa facta, sed etiam collatio per eum facta resolvatur & annulletur indistinctè, & beneficium censeatur vacare per obitum absolute, ac si nunquam resignatum fuisset; tum etiam, quòd, quando collatio Papa, seu manus ejusdem appositio non est sortita effectum, ut contingit in præsentem, non inducat affectionem, nec tollat Ordinarii jus conferendi, ut Abb. in c. inter dilectos. n. 10. de excess. pralator. Felin. in c. ult. in fine de presump. apud eundem. Ac denique quia regula hæc nullam inducit reservationem. Pro quo citat Gomez. hic q. 33. Idem, quòd Chok. tener Rosinjac. de benef. c. 28. n. 6. apud Lott. loc. cit. n. 26. Item Garcia. p. 5. c. 1. n. 160. cujus opinionem sibi videri, saltem ab intrinseco, probabiliorem oppositã mox subiungendã ait Engels. ad tit. de præb. n. 32. ubi etiam hanc apponit rationem: quòd principalis ratio regule sit, ne fraudentur Ordinarii suo jure conferendi, & ut aboleantur successiones quasi hereditariæ in beneficiis, quæ ratio tunc plenius consequatur suum effectum, cum jus conferendi beneficia ad liberum Ordinarii arbitrium redierit. Argumenta oppositã sententiæ conatur quoque solvere, uti paulò post ad rationes oppositã sententiæ videbimus. Similem ferè rationem format Rosinjac. apud Lott. n. 25. nimirum, quòd non pro occupanda aliqua utilitate ipsius conditoris regula, sed pro conservando jure conferendi in Ordinariis, & pro avertenda malitia resignantium, & extorquentium ab iis hujusmodi resignationes regula videatur indistinctè tollere effectum hujusmodi resignationis, sive in Curia, sive extra Curiam fiat.

2. Contrarium tamen, nimirum, quòd, saltem ubi resignatio facta in manibus Papa, beneficium tale vacans per obitum resignantis morientis infra viginti dies, sit reservatum Papa, tenetur communis. Itã sentiunt Tond. qq. benef. p. 3. c. 169. n. 27. dicens, hanc esse sententiam Rota, & ab ea non esse recedendum apud suos, hoc est, in Gallia. Lott. l. 3. q. 15. n. 27. dicens, novos quosdam (inter quos numerat Chok. & Garcia) nimis confidenter illam distinctionem resignationis factæ ab infirmo intra vel extra Curiam, improbare, quæ jam non sit ipsius Gomezii tantum, sed sacri Rote auditorii; quamvis addat, maximam versari difficultatem in ostendenda hujus reservationis ratione. Paris. l. 12. q. 10. n. 4. citans Sarnensem hic q. 33. Rebuff. in pr. ad hanc reg. gl. 14. n. 4. B. & item decr. 2. n. 55. Azor. p. 2. l. 7. c. 28. q. 9. Pirh. ad rit. de renunc. n. 35. in fine. Rationes has affert Paris. Primò n. 5. quia per resignationem in Curia beneficium dicitur vacare in Curia, sicut quando fit ibi privatio, & in hoc actu vacationis in Curia fundat rationem suam Sarn. ut Lott. n. 28. quippe eò ipso, quòd quis procuratorem constituit ad resignandum in Curia, secuto actu resignationis quòd ad ipsum instituentem vi destinationis dicitur se-

Extra vacatio in Curia, ut optime docuisse Archidiaconum in c. 2. de prob. in 6. n. 1. ait Lott. cit. n. 28. de quo vide etiam, quæ ipse Lott. tradit l. 3. q. 14. n. 44. & 45. Ad quam tamen rationem responderet Engels, id verum, si resignatio plenum effectum sortita sit; scilicet si propter mortem intra viginti dies resignatio sit nulla, seu annullata, ut contingit in presenti vi regulæ; tunc enim beneficium non vacare per resignationem, sed per obitum, ergo extra Curiam, si obitus hic contingat extra Curiam; quam tamen vacationem in Curia, adeoque adhuc ortam ex ea reservationem, ut sustinet Rebuff. apud Lott. cit. q. 15. n. 22. uti & Rota decis. illa 419. p. 1. divers. apud Lott. n. 27. fundant se in eo, quod regula hæc de infirmis non annullat istiusmodi resignationem, sed solum collationem vi illius factam. Verum huius contrarium responsum fuit supra ex eod. Lott. Secundo, ut Paris. n. 9. quod ex manu Papæ appositione sit reservatum, dum in ejus manus resignatio facta, & is eam admittit: & licet hæc manu appositio non sit sortita effectum suum, nihilominus inducat affectionem & reservationem, ut patet ex eo, quod eod. ipso, quo Papa mandat provideri de beneficio, etiam non sequatur provisio, inducatur tamen affectio & reservatio. Ad quod iterum responderet Engels: quod ex manu appositione nascatur affectio, id regulariter intelligi posse extra casum specialem huius regulæ & similes, ubi ex ratione, quæ est anima legis, colligi potest, non fuisse Papæ intentionem, per manus suæ appositionem præjudicare Ordinariis; quin & Garciam loc. cit. n. 154. generaliter docere; manus appositionem super beneficio non afficere seu reservare beneficium, si resignatione quavis de causa irrita beneficium vacet dein per obitum. Tertio ut Paris. n. 10. quod quamvis regula decernat vacare per obitum, non tollat tamen ideo effectus resultant ex resignatione facta in manibus Papæ, & ejusdem admissione, sed id dicat ad tollendum, ne vacet ex ipsa resignatione facta ad favorem alterius. Ad quod iterum dicit Engels, jam responsum, dum negatum ex admissione resignationis nullius seu annullatæ resultare hunc effectum reservationis, proinde in hac dandæ rationis difficultate viam aliam, obscuram tamen aliquantum, inquit Lotter. cit. q. 15. fere à n. 42. cuius hoc fere compendium: regula duo facit; primo decernit, collationem jam factam (intellige in vim resignationis resignante mortuo intra viginti dies) nullam & in hoc non procedit fingendo, sed disponit secundum veritatem, præsumit enim fraudem admittam in actu resignationis, quæ fraus, cum sit intenta ad decipiendum Papam, removet in Papa consensum, ut non possit videri tali resignationi derulisse (cum neque unquam ob dicta fraudis præsumptionem tali resignationi deferat, nisi cum ista quasi conditione, si resignans supervixerit viginti dies) Lott. n. 42. & 43. dein regula mox inducit vacationem per obitum illius, qui de facto resignavit (intellige, si moriatur infra viginti dies) neque in hoc casu præexistere aut præexistisse veram vacationem per resignationem, sustinere possumus; cum non fuerit in hoc casu resignatio admittam ex defectu voluntatis Papæ, defectu nimirum quasi conditionis superviventia, adeoque nec jus unquam abdicatum à resignante, Lott. n. 44. In ista autem inductione vacationis per obitum, esto quod interveniat aliqua fictio, regula tamen

nihil fingit circa vacationem ipsam, sed tantum circa modum vacationis seu vacandi. Lott. cit. n. 44. (fictio enim circa modum non afficit substantiam, cum hæc sint prorsus distincta, substantia vacationis, & modus vacationis, adeoque potest fingi super uno, & non super altero. Lott. n. 46.) non est autem hæc fictio privativa, cum non fingat simpliciter non factum, quod factum est; neque inductiva, cum non fingat factum, quod factum non est, sed translative, dum ex suppositione unius tantum facti fingit id ipsum, quod factum est uno modo, factum esse alio modo. Lott. n. 45. Exigit tamen hæc translative fictio duo extrema habilia, nimirum ut prius extremum, à quo debeat esse omnino verum in essentia, seu verè sic existere; posterius extremum ad quod sufficiat esse potentia. Lott. n. 47. & 48. Atque ita, cum obitus sit certus, & stante nullitate collationis ex regulæ decreto certa quoque sit vacatio; possibile quoque sit, obitum contigisse tempore factæ resignationis, tempus obitus, seu obitus retrahitur ad tempus tentatæ resignationis, & sic ex tunc perseverasse unam eandemque veram vacationem (& quia etiam possibile est obitum hunc contigisse in loco, in quo tentata resignatio, fingit quoque regula seu sustinet, hunc factum in Curia, in qua, dum resignatio facta in manibus Papæ, tentata resignatio, ut satis indicat Lott. n. 55.) & hoc totum est, quod regula fingit, non secus, ac cum lex Cornelia fingit patrem mortuum ex eo momento, quo captus est, retrahendo tempus obitus ad diem captivitatis, ut pupillaris substitutio sustineatur, l. pater infirmo. ff. de captivis & postliminio reversis. Lott. n. 49. & 50. Atque hoc totum operatur aequitas, quæ est fundamentum fictionis; sicut enim fraus habet duo extrema, consilium & decretum, ita aequitas, quæ nihil magis infectatur, quam fraudes, hoc præcipue studet, ut fraudis eventum retrahat ad tempus ipsius initi consilii, ut quam maxime noceatur fraudatori, & profit illi, in quem fraus intentata, ut quod postea perfectum ab initio. Lott. n. 52. 53. 54. Ac ita denique beneficium in presenti casu regulæ manet reservatum, dum resignatum in manibus Papæ, non ex simplici affectione, ut contingit in casu resignationis ad effectum producta ex manu appositione, (hoc enim in presenti non est, seu est impossibile, cum, ut dictum, resignatio non sit sortita effectum) sed ex reservatione clausa in corpore juris, nimirum in c. 2. de prob. in 6. nempe ob vacationem per obitum in Curia. Etsi enim dictus textus restringatur ad vacationem per obitum, hæc tamen vacatio in presenti dicitur vacatio per obitum, utcunque lex, nimirum hæc regula fingat hunc modum, tantum enim operatur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero. Lott. n. 62. 64. 65. & quidem per obitum apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, regulæ hæc quemadmodum obitum retrahente ad tempus tentatæ resignationis, sic etiam sustinente hunc obitum in loco, ubi tentata resignatio, juxta ea, quæ habet Lott. n. 55.

3. Respondeo ad secundum: dum huiusmodi resignatio facta extra Curiam, nimirum in manibus inferiorum Papæ, sive simpliciter, sive ex causa permutatiouis, beneficium non est affectum aut reservatum Papæ, sed illud illic conferre potest collator inferior, dum nimirum resignans verè mortuus extra mensam Apostolicam. Parh. cit. n. 35. Azor. cit. q. 9. Lott. loc. cit. n. 57. Paris. cit. q. 10.

n. 12. citans Sarnens. *hic* q. 33. n. 2. & 3. Rebuff. *hic* gl. 14. n. 5. Boerium *de* cis. 348. n. 3. & à fortiori AA. illi antè citati pro sententia prima; dum enim regula hac imponas pœnam nullitatis resignationis, & inducens vacationem per obitum introducta ad coercendas fraudes, ne scilicet ex fraude & dolo commodum & fructum ex dictis resignationibus consequerentur resignatarii in præjudicium ordinariorum collatorum, utique spectat favorem Ordinariorum, adeoque quod in favorem illorum inductum est, æquitas postulat, ut non detorqueatur in eorum odium, & præjudicium, uti contingeret, & cederent hujusmodi resignationes in præjudicium Ordinariorum, si talia beneficia resignata, etiam in manibus Ordinariorum, essent reservata Papæ, seu subtraherentur eorum collationi. Paris. *loc. cit.* n. 13. Adde, quòd reservatio sit odiosa & restringenda, & per consequens non inducenda, nisi in casibus expressis, juxta Gemin. Bellam. Calder. & c. apud Paris. *cit.* n. 13. Jam verò regula non inducit reservationem in resignatis extra Curiam; cum de hoc nullum in ea verbum dicatur. Paris. *ibid.* Neque etiam (quæ est ratio Lotterii *loc. cit.* n. 58.) in hoc casu facta resignationis coram Ordinario ostendi potest reservatio ratione loci, uti factum in precedente casu, nempe resignationis tentatæ in manibus Papæ; sive enim attendamus obitum verum, sive fictum, semper locus vacationis est extra Curiam; cum enim regula fingat, eum obiisse tunc, cum fuit tentata resignatio, resignatio autem tentata sit extra Curiam, nimirum coram Ordinario, impossibile est, fingere locum vacationis in Curia. Neque etiam obendi potest reservatio ratione temporis, ut Lott. n. 59. nempe mensis, in quo contigit ista ficta mors, dum nimirum tentata resignatio in mense Apostolico, quia repugnat æquitas, ut Lott. n. 60. ut, quod in dicta suppositione seu fictione regulæ in favorem collatorum inferiorum introductum, in eorum odium detorqueri non debet, ut dictum. Sicut econtra evitari nequit reservatio regulæ reservatoriam mensium, si post tentatam resignationem hujusmodi obitus verus contigisset in mense Apostolico. Lott. n. 58. quia alias manifestè aperiretur via fraudibus contra ipsum conditorem regulæ; & sic non tantum non consisteret æquitas pro retractione seu translatione temporis obitus, sed palpabilis insurgeret iniquitas, ut idèd hoc casu non adeo observari debeat vis hujus regulæ fingentis, quin prævaleat vis regulæ reservatoriam mensium, quæ dum concedit inferioribus facultatem providendi de vacantibus per obitum in certis mensibus, intelligitur de obitu naturali vero, non de civili & ficto. Ità ferè Lott. n. 61.

4. Porro ampliatur responsio, ut licet Ordinarii contulissent tale beneficium perperam ut vacans per resignationem, possint tamen denuo illud ut vacans per obitum conferre; licet enim regula annuller collationes talis beneficii factas in vim resignationis, non tamen ob id malè factum aufert potestatem conferendi tanquam per mortem vacans. Paris. *cit.* q. 10. n. 19. citans Rebuff. *in pr.* ad hanc reg. gl. 12. n. 15. ubi etiam is n. 20. testatur, sic resolutum à Rota, & *cons.* 72. ubi adducat rationes, & respondeat contrariis.

Questio 347. An dum tale beneficium impetratur à Papa tanquam vacans per obitum, necesse sit facere mentionem mensis, & exprimere speciem vacationis inducæ per hanc regulam?

1. Respondeo ad primum affirmative. Ità sentire videtur Lott. l. 3. q. 15. n. 22. ubi ait; Nihilominus si resignatarius obtineat novam provisionem tanquam de vacante per obitum, juxta regulam teneatur exprimere mensem, alias ei obstat regula de mensibus.

2. Respondeo ad secundum affirmative quoque Paris. l. 12. q. 10. n. 23. citans Sarnens. *hic* q. 35. n. 4. eò quòd vacatio obitus, de qua in hac regula, sit ficta (saltem quoad modum) & in materia ambigua, ut sunt impetrationes, appellatione vacationis autem veniat vera, non ficta & qualificata. Paris. *ibidem* n. 24. & 25.

Questio 348. An, si facta resignatione in manibus Papæ, ante consensum præstitum (intellige, in Camera vel Cancellaria Apostolica) moriatur Papa, & post mortem Papæ præstetur nihilominus hic consensus, & resignans dein moriatur infra viginti dies à præstito consensu illo, locum habeat regula?

Respondeo negativè Paris. l. 12. q. 11. n. 1. ex Sarnens. *hic* q. 32. n. 4. dies enim illi viginti supervientis post præstitum consensum à regula constituti non ardebunt in hoc casu resignantem; quia regula Cancellariæ per mortem Papæ expirant, adeoque jam remoto obstaculo regulæ hujus, resignatio regulabitur juxta jus commune, & sic beneficium vacabit per resignationem. Paris. *ibid.* n. 2. Secus tamen esse tradit Paris. *ibid.* n. 6. ex eodem Sarnens. *loc. cit.* n. 7. si vivente adhuc Papâ dictus consensus fuisset præstitus, eò quòd, licet tunc moriatur Papa unà cum resignante intra illos viginti dies à præstito consensu, locum habeat regula, eò quòd tunc semel locum habuit regula: adeoque videatur tunc etiam mortuo Papâ durare ejus effectum, ut Decius, Anchar. Jo. And. Paris. n. 7. Item secus esse, ait Paris. n. 4. & 5. in Gallia, utpote ubi regula hac non extinguitur per mortem Papæ, quia lex regni facta est per registrationem & receptionem in Parlamento, teste Rebuff. *hic* gl. 9.

Questio 349. An, qualiter (pro diversis casibus, qui hic incidere possunt) & à quibus derogetur huic regula?

1. Respondeo ad primum primò: In permutationibus plerumque consuevit Pontifices derogare huic regulæ. Paris. l. 12. q. 14. n. 1. Azor p. 2. l. 7. c. 28. q. 10. citantes Rebuff. *super concordat. rubric. de collat. §. volumus.* Mandos. *in pr.* signat. grat. tit. derogationes regular. vers. regula prædicta.

2. Respondeo ad primum secundò: In aliis resignationibus teste Mandosio *loc. cit.* sapius derogatum tempore Leon. X. tempore verò Pauli III. non nisi rarò ex magno favore, & importunis potentium precibus. Azor *loc. cit.* Paris. *loc. cit.* n. 2.

3. Respondeo ad primum tertio: Extra Italiam solero

solere frequenter, & quidem communiter, & de stylo, ut Chok. n. 34. ex Mandos. absentium gratia derogari huic regula. In Italia vero aliquando, dum locus resignationis distat à Curia, & beneficia resignata non sunt reservata. Dum vero in ipsa urbe vel prope illam fit resignatio, non derogari. Azor Paris. ll. cit. ex Sarn. q. 39. & Mandos. ubi autè, qui etiam dicat, derogationem hanc non videri gravem; cum actus legitimi non solum infirmis, sed etiam morti vicinis concedantur. Et derogationem hujusmodi concessam nobilibus & notabilibus personis, decisum fuisse alias à Rota, in Salmant. 21. Maij 1540. testatur Paris. n. 5.

4. Respondeo ad secundum primò: Derogationem hanc debere fieri in specie & expressè, & sic non derogari huic regula per clausulas generales, Azor loc. cit. Chok. hic n. 27. Paris. n. 7. ex Sarnensi hic q. 41. Mandosio q. 19. n. 17.

5. Respondeo ad secundum secundò: Sed neque per clausulas generales, nempe: quocunque modo vacet: positas in supplicatione resignantis mortui infra viginti dies comprehenditur ille modus vacationis per obitum fidei inductus ab hac regula, attento, quòd resignatio annullatur. Paris. loc. cit. n. 23. citans Sarn. hic q. 34. Mandos. q. 17. n. 8. Rebuff. hic gl. 14. n. 13. eò quòd, licet expressà vacatione simpliciter, veniat omnis modus vacationis, secundum dicta alias, intelligendum tamen de vacatione quavis alia, si ea de facto contingat; quia regulariter vacatio tempore data verificari debet; cum beneficia, antequam vacent, conferenda non sint; dicta autem illa vacatio per obitum fidei inducta per hanc regulam tempore data non contingit. Paris. à n. 24. Adde, quòd annullato actu principali (uti in presenti annullatur ista resignatio vi hujus regula) annullantur omnes clausulae contentae in eo.

6. Respondeo ad secundum tertio: Dum resignans in minimè lethali infirmitate, pura podagra vel febrì quartana constitutus resignat, & Papa admittit hanc resignationem cum derogatione hujus regulae per haec verba: quatenus ex illa infirmitate moriatur: infirmus autem moriatur infra viginti dies ex alia superveniente infirmitate, non censetur derogatum huic regulae, cum derogatio sit stricti juris, adeoque debeat in hoc casu intelligi solum de infirmitate expressa, & non trahi ad aliam infirmitatem supervenientem. Paris. loc. cit. n. 30. ex Sarn. hic q. 27. dicens, ab hac opinione non esse recedendum in iudicando & consulendo. Quin & Sarnensem cit. q. 27. n. 3. id ipsum ampliare, ait Paris. n. 33. ut, si derogatio concessa foret per verba: si ex quartana moriatur: locus adhuc sit regulae, si postea quartana illa alteretur in febrim periculosam, ex qua moriatur intra viginti dies; eò quòd qualitas superveniens alteret subjectum, & reponat in diversam speciem.

7. Respondeo ad secundum quartò: Dum quis secundò resignat per procuratorem, & in hac secunda resignatione Papa derogat huic regulae, non sanatur propterea prima resignatio, moriente nimirum resignante intra viginti dies ab illa propter derogationem regulae factam in secunda resignatione. Paris. n. 34. ex Sarnensi hic q. 40.

8. Respondeo ad secundum quintò: in casu, ubi habens à Papa primò privilegium resignandi cum derogatione hujus regulae, resignat deim

P. Leuret. Fori Benef. Tom. III.

tempore alterius Papae, & moritur intra viginti dies ab hac resignatione, beneficium non vacabit per obitum, sed manebit derogatum huic regulae. Etsi enim regulae Cancellariae conficiantur de novo ab unoquoque Pontifice sub initium Pontificatus, ex quo tamen talis erat privilegiatus à demortuo Pontifice, & lex alterius Papae superveniens non potest eum spoliare illo privilegio non facta de eo mentione, derogatum adhuc manebit regulae vi istius privilegii perdurantis. Paris. n. 38. testans sic resolutum à Rota in Civitate tenf. portionis.

9. Respondeo ad tertium primò: Papam posse derogare huic regulae etiam in beneficiis, quae dantur ad nominationem Regis, tradit Paris. loc. cit. n. 39. citato Gabriel conf. 193. n. 9. vol. 2. contra Rebuff. in concord. ad reg. ad Praelator. nominat. §. 1. eò quòd regi non praedicitur per talem derogationem, dum Papa solum tollit fictionem à se inductam, quae sublata, veritati locus est. Et sicut Papa potest illam regulam non facere, de quo rex conquiri non potest, ita & derogare. Sic quoque Papam per se vel suum legatum posse, & de facto per derogationem istiusmodi concessam in favorem, & ad supplicationem privati alicujus, praedictare nominatis ab Universitatibus, si resignans de eadè infirmitate moriatur intra viginti dies in mensibus aliis iis Universitatibus concessis, refert Chok. hic n. 28. ex Autore Analytici Commentarii, qui etsi nu. 130. late disputat pro negativa, n. tamen 141. & 164. resolvit tandem, melius facturos, si tales nominati acquiescant derogationi hujusmodi Pontificiae, cum de facto tollerentur ejusmodi derogationes, etiam in praedictum Ordinarii & patroni Ecclesiastici. Sic quoque valere derogationem hujusmodi factam per Legatum in praedictum graduatorum & nominatorum in illorum mensibus, & sic statutum in Senatu Parisiensi testatur Tond. qq. benef. p. 3. c. 169. n. 16. quem quoque de hoc vide p. 2. c. 4. §. 7. n. 29.

10. Respondeo ad tertium secundò: Legatum, etiam de latere, non posse derogare huic regulae, quia inferior non potest tollere constitutiones & decreta Superioris. Azor loc. cit. Paris. loc. cit. n. 8. & 9. ex Sarnensi hic q. 41. in Mandos. q. 19. Potest tamen id ipsum Legatus, uti & quilibet alius inferior, ubi ad hoc haberet specialem & expressam facultatem à Papa. Azor loc. cit. Paris. n. 21. quin & Legatum habentem hanc potestatem, dum requiritur, teneri derogare, ait loc. cit. n. 15. Tond. loquens de Gallia sua.

11. Respondeo ad tertium tertio: Legatus habens potestatem derogandi regulis Cancellariae editis & edendis (idem est de alio quolibet inferiore habente hanc facultatem, ut Chok. n. 34.) potest derogare eo ipso & huic regulae de infirmis. Paris. cit. q. 14. n. 13. citans Rebuff. super concord. de collat. §. praefatisque Ordinarij. Mandos. hic q. 19. n. 7. ubi etiam dicat, esse hanc opinionem aequo-rem & rationabiliorè, ne infiniti decipiantur credentes tales derogationes esse legitimas & iudicatas; pro qua sententia existere quoque placitum Curiae Parisiensis apud Paponium l. 11. tit. 5. ar. 14. testatur Chok. n. 35. contra Sarnensi cit. n. 41. referentem pro se binas Rotae decisiones, & nixum hac potissimum ratione, quòd verisimile non sit, Papam istiusmodi verbis voluisse dare facultatem derogandi huic regulae; cum gratia Prin-

cipis

cipis semper intelligatur concessa sine præjudicio tertii, quale per talem derogationem crearetur Ordinariis. Nam concessa derogatione regularum in genere, debet censeri concessa potestas derogandi cuilibet regulæ; cum genus contineat sub se species omnes, & indefinita æquivalet universali. Procediturque id eo attentio, quod in istiusmodi indulto, dum conceditur huiusmodi potestas, solet apponi clausula largissima, nimirum: *quarum omnium & aliarum tenores, etiam si de his expressa mentio facienda esset, &c.* ac si de verbo ad verbum &c. Paris. à n. 14. ubi etiam n. 18. & 19. respondet breviter ad rationes Sarnensia. Primò negando, verisimile non esse, Papam concessisse talem facultatem. Secundò, dum sumus in claris, non esse opus conjecturis desumptis in præfenti à præjudicio tertii.

PARAGRAPHVS V.

Quibus resignari possint beneficia?

Quæstio 350. An, & qualiter non nisi idoneo & digno fieri possit resignatio?

1. Respondeo primò: Beneficia non nisi idoneis resignari possunt, alioqui nulla est resignatio. Paris. l. 4. q. 1. n. 2. dicens communem & receptam omnium DD. sententiam. Et ratio est, quia beneficium non potest conferri nisi idoneo. *c. cum in cunctis. de elect.* ubi communiter DD. Unde regulare est, ut in commissione potestatis conferendi, & recipiendi resignationem semper subintelligatur, *dummodo digno*, Paris. loc. cit. n. 4. ex Butrio in *c. constitutus. de concess. præb.* n. 2. habentque ferè locum de resignatione, quæ in hoc puncto idoneitatis providendi idoneis de beneficio dicta sunt de præsentatione, electione, quin & collatione non nisi idoneo faciendis, quæ revivenda pro sequentibus quæstionibus, quibus proinde pleraque non nisi breviter perstringemus. Porro tunc idoneus censetur resignatarius, ubi habebit qualitates omnes, quas beneficium resignatum requirit, intellige, secundum Canonum vel Conciliorum decreta aut statuta specialia, vel denique ex dispositione fundatoris.

2. Respondeo secundò: Capacitas seu idoneitas resignatarii debet adesse à principio, & non juvat, si postmodum superveniat. Paris. n. 10. juncto n. 13. & 14. cum communi, id dein variè exemplificans. Unde si (dum resignatio fit in Curia) à principio tempore datæ & consensûs extensi à tergo supplicationis erat incapax, resignatio nulla est, nec convalidatur per supervenientem habilitatem. Paris. n. 13. citans Anchar. in *c. si eo tempore. de rescrip.* in 6. n. 2. Gloss. *ibid.* v. *effectum*. Rotam in *Glasquin. Præceptorie* 23. Martii 1547. Idecirco resignatarius adeptus postmodum habilitatem, non poterit consequi illud beneficium resignatum, nisi novo consensu (intellige resignantis) & novâ Papæ provisione. Paris. loc. cit. n. 19. dicens sic censuisse Rotam, & hanc opinionem servari in praxi.

3. Respondeo tertio: Resignans in favorem indigni peccat. Paris. l. 4. q. 11. n. 34. citans Ro-

doan. de *simon. mentali.* p. 2. c. 10. n. 6. Soto de *justit. & iure.* q. 6. a. 2. Navar. *rr. de orat. miscellan.* 38. n. 7. & in *Man. c. 23. n. 107.* Rebuff. in *pr. ad reg. de infirmis.* gl. 14. n. 3. ubi etiam dicat, teneri talem ad interesse Ecclesiæ. Etsi enim resignantes non sint collatores, neque conferant illa, sunt tamen causa conferendi illa, & sic sunt causa damni illati Ecclesiæ. Paris. cit. q. 11. n. 35. Et quidem peccat mortaliter procurando hac ratione per suam resignationem, ut promoveatur indignus. Paris. *ibid.* n. 37. Neque verum est, quod Papa admittendo resignationem in favorem indigni videatur tollere peccatum, quod est in resignante, quemadmodum tollit simoniam; quia illud in pactis recedentibus simoniam speciale est, quod tollatur simonia per admissionem Papæ. Paris. n. 35. juncto n. 38. Neque verum est, quod Papa providendo de illo beneficio huic resignatario indigno videatur cum eo dispensare. Paris. loc. cit. n. 34.

Quæstio 351. Qualiter resignatario reperito idoneo & reprobato provideatur beneficium?

Respondeo: De hoc actum satis supra in quæstione, qualiter resignatio conditionalis inducat vacationem, potissimum ex Lotterio l. 3. q. 14. ubi etiam n. 63. quod, si resignatarius reperitus inhabilis per executorem rejicitur, beneficium providebitur rursus ex vacatione per resignationem, utpote necdum consumpta.

Quæstio 352. An resignatarius in favorem teneatur resignare magis idoneo?

Respondeo negativè, sive, necesse non esse, ut quaratur, vel etiam assumatur dignior seu magis idoneus; sed sufficit, resignare digno, etiam præterito digniore. Azor in *inst. mor.* p. 2. l. 6. c. 15. q. 10. contra Paris. l. 4. q. 11. n. 39. tenentem, peccare talem resignantem, non secus ac eum, qui omisso digniore eligit aut præterat minus dignum, pro quo citat plurimos; quamvis *ibidem* n. 43. tradat, non peccare resignantem, dum resignat in favorem æquè digni, ac ipse est; eò quod, cum ipse poterat retinere hoc beneficium, non peccet, si procurer, ut conferatur ei, qui æquè dignus est ac ipse; sicuti Doctor, qui potest legere per seipsum non peccat, sed satisfacit substituendo æquè peritum. Resignans enim non eligit, sed jus suum, quod in beneficio habet, in alterum Superioris consensu transfert, & alium in locum suum substituit. Adeoque satis est, si dignum substituat, seu etiam subroget æquè dignum & aptum (intellige, modò tamen ipse resignans dignus sit & aptus) ac se, etiam si alius suppetat dignior & magis idoneus. Neque enim hac ratione violet justitiam distributivam, quia bona Ecclesiæ communia in plures non dividit, sed rem suam in alterum transfert legitimâ Superioris auctoritate. Neque commutationem, cum non noceat Ecclesiæ procurando illi ministrum idoneum, Azor loc. cit. ubi etiam, quod idem sit in permutatione, seu de eo, qui beneficium suum cum altero permutat, nimirum, quod satis sit, si compermutans ille sit dignus beneficio.

Quæstio